

ȚARA DE MÂINE

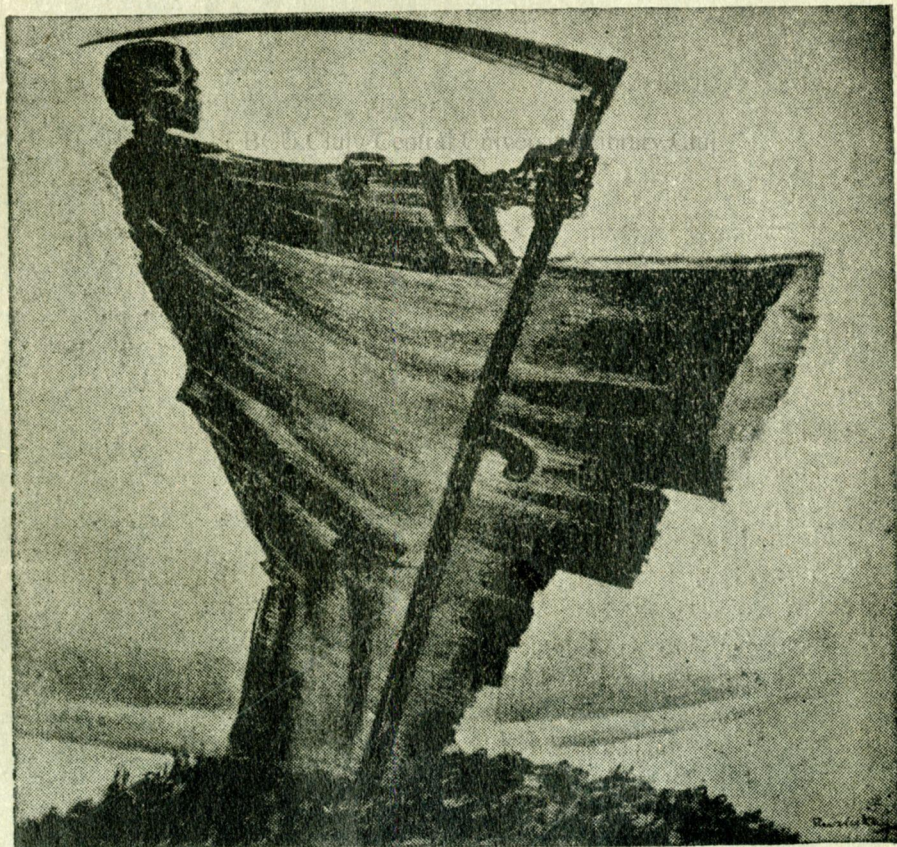
Revistă de probleme sociale, politice și economice

ANUL II.
No. 9-10

Sept.-Oct.
1936

Prețul Lei 10

...„EU NU VREAU PACE.“

COMITETUL DE REDACȚIE:

M. BIJI, GH. DRAGOȘ, C. DRĂGULESCU, I. GHETIIE, V. JINGA, ED.
MEZINCESCU, A. MIHALCA, A. NIȚULESCU, V. NOVAC, I. OAN-
CEA—URSU, A. PAMPU, A. POPOV, B. SCHIOPU,
C. SUCIU, A. TĂTARU.

COLABORATORI:

C. ALBU, T. ANASTASIU, A. ANDERCO, A. S. BANCIU, M. BOTA,
GH. BRÂNDUȘ, I. GEORGESCU, GR. MĂRCUȘ, C. MITREA, ROMAN
MOLDOVAN, PROF. V. MOLDOVAN, P. PAVEL,
ROMUL POP, I. V. TARȚIA, A. VLĂSCEANU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

PROFESOR VICTOR JINGA, CALEA MAREȘAL FOCH 63, CLUJ.

REDACTOR RESPONSABIL: GH. DRAGOȘ, PROF.

Abonamentul anual Lei 100

Pentru instituții de orice fel Lei 500

APARE LUNAR LA CLUJ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

SUMAR

Războiul imperialist	<i>Bucur Schiopu</i>
Lupta pt. acapararea materiilor prime și războiul	<i>Octavian N.</i>
Țărănimea și pacea	<i>Victor Jinga</i>
Pacifismul hitlerist	<i>Mircea Biji</i>
Rasboiul, ruina culturii	<i>V. Novac</i>
Sub apăsarea unei ipoteci	<i>Gh. Dragoș</i>
Supremul naționalism: o țărănime sătulă, conș- tientă și progresistă	<i>I. V. T.</i>
Insemnări:	
Gânduri cu prilejul unei sărbătoriri	<i>V. J.</i>
Apelul dlui Ion Mihalache la sărbători- rea fuziunii	* * *
Congresul mondial de pace dela Bruxel- les etc., etc.	<i>A. Anderco</i>

Recenzii:

„Țărănismul și clasa mijlocie”. — „Poporul vrea pace”.
„Pacea este în pericol“.

Războiul imperialist

Problema, care preocupă în cea mai mare măsură teoreticienii și reprezentanții diferitelor curente de filosofie socială, este problema influenței diferiților factori asupra mersului evolutiv al societății.

Care este natura acestor factori dinamici și cari sunt împrejurările în care ei pot acționa mai eficace asupra transformărilor sociale.

Sunt acești factori de natură socială-economică, sau de natură spirituală.

Istoria umană este un produs al dezvoltării factorilor materiali, sau din contră, ea nu este decât un efect al dezvoltării dialectice a ideii.

În jurul acestor poli s'au grupat toate explicările date mersului evolutiv al istoriei. Așa cum a fost pusă problema de Hegel și de spiritualiști, a fost pusă în mod unilateral și greșit. Aceasta înseamnă a nega rolul individului și a masei în istorie, înseamnă a admite un determinism quasi absolut.

Evoluția socială nu este un produs exclusiv al factorilor materiali și cu atât mai puțin al celor spirituali. Spiritualitatea, formele în care s'a întruchipat gândirea unei epoci, au adânci rădăcini sociale în acea epocă. Ele sunt produsul acestora și numai atunci pot fi interpretate just, când sunt luate ca un produs dependent și specific organizării și raporturilor din acel stadiu de evoluție. Așa privind, putem da o justă explicare filosofiei *anti-individualiste*, a lui Platon, apărută într'o perioadă în care domina un *individualism* accentuat, produs al formei *capitaliste*, care era la apogeu. Tot așa explică R. v. Pöhlmann filosofia stoicistă și dă o explicare foarte justă dictonului filosofic al lui Socrate: cunoaște-te pe tine însuși, precum și atitudinii sale *antidemocratice*.

Am încercat să arătăm aici strânsa dependență care există între curentele spirituale, ce domină la un moment dat colectivitatea și raporturile material-economice de producție, arătând totodată că influența pe care de fapt o au acestea asupra evoluției societății, este precis determinată de anumiți factori de natură socială.

Aceste idei, acești factori de natură spirituală fiind un efect al cauzelor sociale, la rândul lor se transformă în cauze

cari acționează asupra raporturilor materiale, cari le-au dat naștere.

Din acest proces de acțiune și interacțiune ia naștere progresul umanității.

Nerecunoașterea influenței, pe care o au factorii ideologici, ideile unui veac, asupra transformării sociale, ar aduce după sine o concepție fatalistă și o imposibilitate de interpretare justă a fenomenelor de evoluție.

Ar însemna a recunoaște imposibilitatea acțiunii indivizilor a marilor colectivități în istorie. Este însă un lucru cunoscut, că acțiunea acestora de multe ori în istorie a putut accelera sau împiedeca producerea unor fenomene sociale.

Astfel examinată problema, sub acest aspect al acțiunii, al dinamismului colectiv, acțiunea masselor pentru război sau pentru pace apare pentru părțile în luptă ca foarte necesară pentru accelerarea sau împiedecarea producerii fenomenului. O atmosferă pacifistă, cât mai întinsă, o accentuare cât mai mare a spiritului de pace în toate clasele producătoare și majoritare, astăzi mai mult ca ori-când, este foarte necesară pentru a preîntâmpina deslănțuirea animalică a instinctului de acaparare au unei minorități de exploataatori.

Desfășurarea evolutivă a raporturilor de producție socială, care dă naștere războiului imperialist, trebuie oprită de masele mari, de mulțimilor producătoare.

Războiul trebuie examinat ca un fenomen social, produs al anumitor raporturi sociale, care poartă însă o notă de specificitate caracteristică fiecărei epoci în care a apărut. Chiar și cele mai caracteristice războaie, prin caracterul lor net spiritualist religios sunt în ultimă analiză produsul aceluiași factor economici, cari l'au determinat în toate timpurile.

Ceea-ce l'a făcut să se diferențieze dela epocă la epocă a fost numai forma specifică, care a îmbrăcat-o, justificarea care i s'a dat, diversiunea de care s'au servit clasele conducătoare pentru a determina starea sufletească necesară producerii lui.

Războiul din toate timpurile n'a fost produs sau determinat niciodată de onoarea lezată a conducătorilor de state sau a familiilor nobiliare.

Și aceasta cu atât mai puțin în timpurile moderne. Acest fapt este confirmat de tratatele de pace, cari n'au dat statului învingător satisfacții *morale* pentru onoarea lezată, ci bunuri *materiale*.

* * *

Integrat în realitatea societății capitaliste și fiind un produs social al acesteia să încercăm a-i da o explicație obiectivă, sociologică, încercând a-i determina cauzele adevărate, pro-

funde, cari îl produc și desfășurarea evolutivă a factorilor cari îi dau naștere.

Când am spus cercetare sociologică — obiectivă, am eliminat dela început cauzele metafizice, cari se afirmă că l-ar produce.

Iar acei, cari încearcă o fundamentare biologică a acestui fenomen pe instinctul de combativitate uită, un lucru: că aceasta este un instinct mai mult de natură socială, determinat în mare măsură, chiar de factorii cari determină și războiul și că există un instinct cu mult mai puternic: instinctul de conservare, primul dezvoltându-se numai în cadrul acestuia.

În ceea ce privește fundamentarea și justificarea războiului cu factori de natură morală și cavaleriească — onoarea lezată, fiind numai o diversiune pentru a putea antrena și pregăti starea de psihoză necesară războiului, o refuzăm dela început.

Considerat ca un fenomen de natură social-economică, rămâne să stabilim, cari sunt factorii săi genetici pentru ca prin înlăturarea acestora să înlăturăm efectele distrugătoare a milioane de oameni nevinovați, a bogății imense, a culturii și civilizației umane.

Pentru a înțelege cauzele, cari dau naștere acestui fenomen, și mai ales pentru a înțelege iminența lui, se impune a face o examinare a factorilor economici cari stau la baza societății burgeze, a caracteristelor ei principale și a evoluției acesteia până în stadiul actual.

* * *

În secolul al XII și XIII încep să se ivească diferențieri structurale în societatea feudală. Se ivește o nouă clasă socială, care se ocupă cu schimbul produselor dintre oraș și sat. Această clasă, pe măsură ce-și consolidează puterea economică, începe să se afirme tot mai mult și mai puternic economiceste.

Ne găsim în forma de evoluție a capitalului comercial. Prin împrumuturile acordate clasei aristocrate și principilor ei reușesc să câștige tot mai mari avantagii și beneficii, cari aduc după ele o îmbogățire foarte rapidă.

Situația economică a acestei clase consolidată, precum și schimbările produse în infrastructura economică, prin lărgirea schimbului și, mai ales, prin invențiile cari au revoluționat întreaga producție, determină o tot mai accentuată rivalitate între clasa burgheză, care se formase și cea a nobililor feudali, care era periclitată.

Producându-se acum pentru schimb, iar nu pentru consumație, pentru a putea produce cât mai mult era nevoie de oameni liberi. Clasa burgheză interesează țărănimea la revo-

luție și o face aceasta, dar numai în interesul ei exclusiv.

În societatea burgheză-capitalistă fenomenul producției și al reproducerii se schimbă fundamental. Producția în societatea feudală se făcea pentru consumație și pentru o masă cunoscută de consumatori. În noua formă socială producția se face pentru schimb, fiind reglementată numai de legea cererii și a ofertei. *Libertatea și concurența* reglementau piața.

Procesul de reproducție în societatea capitalistă se face nu pentru nevoile *sociale*, ci pentru cele ale *individului* capitalist, pentru *plus valută*.

Aceste două caracteristici noi din economia capitalistă: *libertatea concurenței și reproducerea pentru plus valută* au o consecință revoluționară, cari transformă înăși societatea burgheză: apar trusturile, apare *capitalul monopolist*.

Apar astfel trusturile naționale la început și cele internaționale mai târziu. Întreg globul este transformat într-o vastă *unitate economică*, interdependența fiind foarte accentuată.

Caracteristica acestui nou fel de capitalism numit financiar, fiind plus-valuta, din moment ce aceasta nu mai este asigurată în interiorul țării se expatriază.

Cauza adevărată a războiului imperialist rezidă în această discrepanță între *infrastructura economică internaționalizată* și *structura națională* a statelor determinată de acest *imperialism autarhic*, care se teme de concurență.

Războiul mondial a fost urmarea conflictului dintre imperialismul german, care, în urma colaborării științei cu industria, luase un avânt extraordinar și imperialismul englez, care deși mai puțin dezvoltat avea 1/5 din suprafața pământului în exploatarea sa. Tot o urmare a apariției capitalului financiar este și *lupta pentru deșee și pentru zonele de influență*, cari întotdeauna se termină printr'un război.

În afară de acești factori consecințe ale imperialismului economic, pentru producerea unei război, mai e nevoie și de alți factori auxiliari.

Este întotdeauna necesară o *exaltare* a instinctelor primare, este nevoie de crearea unei atmosfere de *misticism*. *Epocile de misticism și de iraționalism sunt întotdeauna caracteristice epocilor de mari crize și transformări sociale*. Criza capitalismului cu toate consecințele sale caracteristice a determinat o stare psihologică prielnică tuturor diversiu- nilor. În aceste epoci diversiuinea este cea care determină o stare patologică necesară războiului, aceea care, electrizând masele, le dă oarecum o justificare psihologică a necesității războiului.

Mentalitatea dominantă în aceste epoci este un produs al stărilor și raporturilor sociale.

În aceste epoci capitalul financiar, având întreagă viața economică în mână, determină un protecționism exagerat și duce o politică externă foarte agresivă căutând mereu sfere de influență.

Individul apare din nou numai ca o mică celulă în sânul națiunii. Astfel iau naștere noile concepții despre stat. Apare acum deviza statului totalitar, a națiunii celei mai alese, mai culte, a raselor superioare. Idealul național devine agresiv nefiind altceva decât haina sub care se ascunde capitalul financiar în tendințele lui expansioniste. Această formă imperialistă dă o anumită educație, crează o mentalitate specifică tendințelor sale expansioniste.

Treitschke, profesor universitar la Berlin, profesa dela catedră catehismul noului stat imperialist german: „Der Staat ist Macht“. „Războiul este sfânt, fiindcă este izvorul celor mai înalte virtuți morale, e sfânt, fiind condiția de existență a statului și a individului. Statul stă deasupra regulilor morale, căci morala este făcută pentru oameni mici. Tratatetele de pace fiind încheiate cu clauzula „*rebus sic stantibus*“, statul totalitar le poate încălca oricând“.

Caracteristica fundamentală a capitalului financiar fiind plus-valuta, este foarte natural, ca să aibă această *tendință de expansiune* și să dea o atare educație națiunii alese.

Războiul imperialist de mâine nu va fi determinat de Anglia, America sau Franța, din simplul motiv că, în urma războiului, capitalul financiar al acestor țări a fost plasat putându-și asigura condiția esențială de existență: plus-valuta. El nu va fi determinat nici de U. R. S. S. în aceasta țară nemai fiind proprietate privată, interesul privat fiind înlocuit cu cel social.

Capitalul financiar german, reprezentat prin Hitler, în lupta aprigă pe care o duce pentru plasare și găsim de de-bușuri, va determina mai curând sau mai târziu războiul. Imperialismul italian găsind momentan o posibilitate de exploatare în Abisinia, se va mai liniști.

Războiul de mâine va fi un produs al statelor imperialiste dictatoriale și nu democrate, adică al statelor unde capitalul financiar a rămas nesatisfăcut în tendințele sale de expansiune. Această nesatisfacere traducându-se pe plan politic în dictatură.

Se mai poate afirma, că și criza economică, care a adus după sine criza morală, poate fi considerată ca un factor determinant al războiului de mâine.

Fenomenul crizei este și el numai un efect al anumitor raporturi social-economice din societatea capitalistă. Acest efect la rândul său a devenit cauză, determinând o anumită atmosferă prielnică războiului.

De-alfel, atât imperialismul, cât și criza economică ac-

tuală nu sunt decât efecte ale unei singure cauze: *raporturile de producție socială* pe cari se bazează societatea capitalistă. Ele ne fiind decât un stadiu în dezvoltarea structurii acesteia.

Adevărata cauză fiind, deci, în mod exclusiv aceste raporturi.

* * *

Am ajuns astfel la cauzele determinante ale războiului din toate timpurile și la efectele acestora devenite astăzi cauzele specifice stadiului evolutiv. Rămâne acum să vedem, cari sunt mijloacele cari pot înlătura acest produs dezastruos al timpurilor noastre.

Am arătat la început influența pe care o pot avea ideile, curentele de gândire, efecte ale infrastructurii economice, la rândul lor devenite cauze de influență chiar asupra acesteia.

Este necesar astfel a crea o atmosferă pentru pace și împotriva războiului imperialist, de expansiune. Să organizăm masele și să le educăm în acest spirit de pace.

Această organizare trebuie să aibă un caracter internațional, dată fiind interdependența economică dintre popoare.

Se mai impune ca o măsură absolut necesară *reajustarea discrepantei din infrastructura economică internaționalizată și suprastructura politică supranaționalistă*. Aceasta prin înlăturarea autarhiei.

Singura soluție eficientă însă, în actuala ordine capitalistă este numai *socializarea marelui capital financiar*, care am văzut, că fiind un efect al evoluției raporturilor de producție în stadiul actual devine una din cauzele generatoare a războiului imperialist. Acest mare capital trebuie trecut în mâinile colectivităților, cari sunt dornice de pace și cari nu vor determina niciodată războaie de expansiune.

Să schimbăm elementul principal al acestei forme de capital: *tendința de a crea plus-valută individuală* într-o nouă formă de a satisface *trebuințele colectivității*.

În domeniul marelui capital financiar apropierea privată trebuie înlocuită cu cea a colectivității națiunii.

Mica proprietate agricolă niciodată nu va determina războaie.

Pentru a înlătura războiul imperialist, este absolut necesară socializarea capitalului bancar și industrial, care alimentează expansiunile cu caracter războinic. Aceasta trebuie să treacă în mâna națiunii.

Cunoscut fiind rolul nefast ce-l joacă fabricanții de arme în determinarea războiului pentru a-și putea mări plus-valuta, se impun măsuri urgente de luat contra acestui pericol. Și aceste măsuri nu constau numai într-o *reglementare* a lor de către stat, ci în *exproprierea* lor și trecerea în mâinile colectivității constituite.

Se mai impune apoi o largă democratizare. Schimbate fiind raporturile economice, în urma evoluției, cari i-au dat naștere, democrația burgheză a încetat de-a mai exista din momentul trecerii statului la forma imperialistă. Libertatea individului a fost anihilată, el fiind numai o celulă neînsemnată în marea unitate a statului.

Din criza actuală a democrației burgheze individualiste nu se va putea ieși numai printr'o *democratizare accentuată a vieții economice*. Această tocmai pentru a da un fundament mai solid vieții democratice.

O democrație a vieții sociale, ar aduce după sine ridicarea standardului cultural al masselor și deci o conștiință mai clară asupra fenomenelor sociale.

Democrația socială fiind cea mai sigură posibilitate de a înlătura războiul, se impune ca alături de lupta ideologică pentru pace să ducem și o *luptă pentru consolidarea democrației politice printr'o largă democrație socială*

Astfel vom putea împiedeca catastrofa care ne-o aduce războiul imperialist.

BUCUR SCHIOPU.

Lupta pentru acapararea materiilor prime și războiul

Aruncând o privire retrospectivă, în timpurile cele mai îndepărtate, constatăm, că omul a fost în continuă luptă cu celelalte viețuitoare pe cari le ataca, fie pentru a se apăra, fie pentru a-și asigura existența.

La această luptă este împins și astăzi de legile naturii, cari cer asigurarea perpetuării speciei.

Istoria însă ne arată, că nu numai indivizii se războiesc între ei, ci din timp în timp, popoarele pornesc unele asupra altora, distrugându-se reciproc. Care este cauza acestor războaie ce se succed la timpuri destul de scurte? Dacă această întrebare s'ar pune diplomaților interesați, aceștia ar răspunde că diferite conflicte de graniță, de natură istorică, sau etnică, ivite între popoarele respective au dus la acest desnodământ.

Niciodată nu vor recunoaște adevărata cauză, care a declanșat războiul și care totdeauna este de natură economică.

Dacă vom lua istoria popoarelor, vom constata, că toate războaiele au izbucnit aproape numai din cauza bogățiilor miniere.

Această cauză însă, totdeauna a fost mascată cu diferite conflicte diplomatice, aranjate cu multă abilitate de statele interesate. Pentru evidențierea celor spuse găsim exemple nu-

meroase în Europa și, ca să nu mergem prea departe, să luăm numai epoca dela 1800 încoace.

În 1915, după căderea lui Napoleon I, Germania a încorporat o parte din teritoriile franceze. Granițele noi nu a fost trasate de diplomați, în conformitate cu structura etnică a regiunilor, ele au fost desemnate de un geolog, care cunoștea bogățiile subsolului din regiunea Saar-ului, care conține însemnate zăcăminte de cărbuni, necesare industriei germane.

În regiunea Alsaciei și Lorenei însă, se mai găseau cărbuni, ceea-ce făcea ca Germania să nu fie liniștită, cât timp îi stia în posesia Franței. În anul 1871 din nou izbucnește război între Franța și Germania, cauzele, ca de obicei, erau de natură diplomatică; celebra bătălie de la Sedan, pecetluște soarta acestor două provincii, pe cari Germanii în urma păcii, le anexează la teritoriul german.

Cu aceste provincii, Germanii credeau că au luat Franței întreaga regiune huiliferă, încât industria germană nu va mai fi concurată de cea franceză.

Cercetările ulterioare însă arată, că regiunea huiliferă are o arie de răspândire mult mai mare decât se credea. Noile zăcăminte de fier și cărbuni de calitate superioară din Franța și Belgia, înviorează din nou industria metalurgică și de coloranți, a acestor țări în detrimentul industriei similare germană.

Această concurență din nou pune Germania pe gânduri. În a doua jumătate a secolului XVIII se descoperă marea importanță a „Petrolului“, care până atunci era neglijat, adăugându-se în felul acesta la luptă, care se dă pentru acapararea fierului și cărbunelui un nou element de învrăjbitură a popoarelor.

Atât Germanii, cât și Englezii își dădeau seama că acel popor, care va stăpâni petrolul, va avea în mână un material mai prețios decât aurul, cu care va putta stăpâni: mările, uscatul și va comanda comerțul mondial, care face ca între aceste două popoare să înceapă o luptă ascunsă pentru acapararea zăcămintelor petrolifere mondiale.

Această goană după petrol a avut ca desnodământ, „Războiul din 1914“, declanșat de Germania și aliați ei, contra Angliei, care începuse să câștige lupta, lovind în felul acesta în interesele Germaniei.

Chestiunea însă se complică pentru Germani, Anglia avea un aliat serios în Francezi. Cum Germanii cunoșteau dinainte această alianță, care-i punea în situația de a nu-și atinge scopul, fac următorul plan, să atace întâi Franța, ca s'o deposedeze de regiunile miniere necesare susținerii războiului, și ca să-i taie ori-ce mijloc de aprovizionare cu materii prime, cari îi puteau veni din Belgia, din regiunea Namur-Dinant, calcă

neutralitatea belgiană, ocupă Belgia și pornesc marșul spre Paris.

Dacă acest plan le reușea, Germanii credeau că vor termina tot atât de repede și cu Anglia, pe care o vor bloca, cu submarinele, tăindu-i astfel ori-ce mijloc de aprovizionare și comunicare cu coloniile și dominiioanele, încât va fi nevoită să capituleze.

Complicațiile și sfârșitul acestei conflagrații toată lumea îl cunoștea. — Rezultatul acestui război a fost liberarea a o sumă de popoare, cari astăzi sunt în sfera politică și economică a Franței și Angliei, iar Anglia victorioasă a pus stăpânire pe toate regiunile petrolifere importante din lume.

În timpul conferinței de pace dela Versailles petrolul din regiunea Mosul, era să nască un conflict serios între Anglia și Franța ai căror delegați și dintr'o parte și din alta voiau să pună mâna pe această regiune. Cum, Clemenceau însă nu punea mare preț pe terenurile din jurul Mosul-ului, a căror importanță nu o cunoștea, a fost ușor Angliei să le acapareze, în ciuda delegaților Francezi, cari nu puteau să se opună voinței lui Clemenceau.

Cu regiunea Mosul, Anglia realizează o zonă petroliferă, care merge din Mesopotmia și până în Persia, unde din 1914 acaparase zăcămintele petrolifere persane, puse în mâna trustului „Anglo—Persian Oil Co.“, care asigură cu petrol aprovizionarea flotei militare britanice. Un alt exemplu în sensul celor descrise până aci ni-l dă în prezent Japonia, care ori-ce preț voește să pătrundă în China, pentru a pune mâna pe bogățiile ei și în special pe petrolul din Mandciuria, pe care l-a și acaparat în parte. La această acțiune a fost însă nevoie de un motiv care s'o îndreptățească a ocupa acest stat. Motivul a fost repede găsit, în starea anarhică, care domnește în China și care periclitează actuala ordine socială. Această anarhie însă este rezultatul unei acțiuni lente, dar asidue a statelor ce au interesul să stăpânească economiceste această parte a Asiei.

Japonia, fiind mai aproape, are avantajul că poate să acționeze mai ușor și mai repede, ea procedează după metodele cunoscute; acolo unde este împiedecată să ocupe direct, deșteaptă dorul de libertate a poporului, pe care apoi îl declară stat liber, rămânând însă obligat Japoniei, căreia în cele din urmă îi cedează tot ceea-ce Tokio dorește (cazul statului Mandciurian).

Planul de expansiune al Japoniei în China lovește însă în interesele Rusiei, Angliei și Statelor-Unite, cari urmăresc aceeași țintă ca și Japonia, încât de multe ori Japonia ajunge pe punctul de a intra în conflict cu unul din aceste state, cari caută să împiedice realizarea scopurilor japoneze (numeroasele conflicte cu U. R. S. S.).

Apropiindu-ne de ultimele evenimente mondiale, constatăm că Italia s'a războit cu Abisinia nu pentru a o civiliza, ci pentru petrolul și minereurile, cari se găsesc în acest colț al Africei, pus în calea intereselor Angliei și Italiei.

Răspunsul Ducelui: „Nu sunt colecționar de deșerturi“, când comitetul celor cinci i-a oferit regiunile Ogaden și Dankali, confirmă pe deplin intențiile economice ale Italiei. Interesele Italiei în Abisinia se lovesc însă de ale Angliei, care la rândul ei dorește să pună mâna pe aceste bogății, pentru acest motiv lunile trecute flota de război engleză, din metropolă, era concentrată de la Gibraltar până la Sutss, iar conflictul era cât pe aci să izbucnească între aceste două state, dacă anumite cauze nu le rețineau.

* * *

Trecute în revistă toate evenimentele mondiale mai importante, cari la rândul lor, au fost precedate ani îndelungați de propagandă și spionaj intens, se pune întrebarea, România are vre-un motiv să dorească război? Această întrebare are un singur răspuns; România postbelică are nevoie numai de pace pe care în mod cel mai sincer o dorește, și pentru care, în ori-ce împrejurare se manifestă în acest sens, Dorința de pace a României este pe deplin justificată. Războiul trecut ne-a readus în granițele cari de secole au fost dorite de acest popor pașnic și muncitor.

În limita acestor granițe găsim tot ce ne trebuie: cereale, fier, cărbuni, petrol, argint, aur, etc. etc. Posedăm deci toate elementele, cari contribuie la conflictul dintre popoare.

Pentru a evidenția enormele bogății ale țării noastre, este suficient să vedem cantitățile extrase în ultimul an, numai la câteva din cele mai principale, cum sunt: Aurul, argintul și petrolul, lăsând la o parte: cărbunul, fierul, aluminiul, cuprul, plumbul, manganul, sarea etc., cari găsesc în cantități foarte mari.

Statisticile arată că în 1911 Transilvania producea cel mai mult aur în Europa, după ea urma Franta, Rusia, etc. Astăzi, tot România are cea mai mare producție de aur în Europa, contribuind cu 43% față de întreaga cantitate de aur care se extrage din subsolul acestui continent. (Față de producția mondială, România participăm cu un procent de 0,5%)

Cantitatea de argint extrasă în anul 1935 a fost de 12.991 kg., cantitate ce se poate mări prin intensificarea lucrărilor de extracție. În ceea-ce privește producția de petrol, suntem a IV-a țară din lume, statisticile indică pentru anul 1935 o extracție de 8,562.884 tone petrol brut, în timp ce producția mondială a oscilat în ultimii ani în jurul cifrei de 20,000.000 tone.

Pentru aceste bogății însă, poporul românesc a avut de suferit mult, în decursul vremurilor.

Din cauza lor am suferit toate invaziile hoardelor asiatice. Aceleași motive au făcut ca mult timp Transilvania să fie perla coroanei Austriace, de unde tezaurul Mariei Terezia își furniza aurul necesar, în același timp fiind și mărul discordiei între Viena și Budapesta. Pentru petrolul subcarpatic și câmpiile fertile ale Munteniei și Olteniei, în 1918 eram pe punctul de a pierde libertatea.

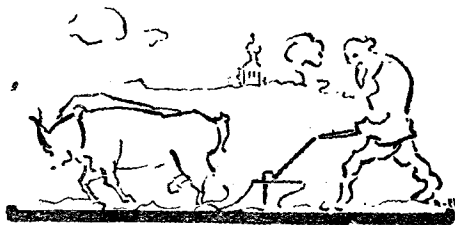
Aceste bogății fac și astăzi supărarea vecinilor noștri dinspre Vest, cu toate că sute de ani au exploatat fără nici un drept pământul Transilvaniei. Pentru aceste bogății Ungaria cere revizuirea tratatelor și în special granița României, căci aci sunt bogățiile, nu în Basarabia și Herțegovina, pentru cari nu vociferează.

Iată adevăratul motiv, de ce Ungaria plânge la toate ușile, cerând revizuirea, nu durerea după cei câțiva conaționali, cari trăiesc mai bine aci decât în Ungaria, Budapesta știe precis că acești conaționali ai lor nu vor servi niciodată interesele actualei ordini sociale din Ungaria, ci contrar, vor fi un element, care ar contribui la revolta masei rurale Ungare, a cărei stare economică este vecină cu iobăgia.

Un alt inamic, ceva mai depărtat, dar care visează aceste bogății (cum de altfel a dovedit în războiul trecut), este Germania. Iată motivul care ne face să fim în sfera politicii franco—engleze și nu cea germană.

România are nevoie de pace pentru a se putea consolida. Ea niciodată nu poate fi bănuită de intenții agresive, căci nu mai are nimic de revendicat dela vecinii săi. Trebuie însă să se știe de toată lumea, că acest popor niciodată nu a cerșit pacea, iar astăzi dacă va fi nevoie, va ști s'o împună cu forța aceluia, cari prin război va căuta să-i strice echilibrul, la care a ajuns după secole de suferință.

OCTAVIAN N.

Tărănimea și pacea

Incepând înseilarea câtorva gânduri despre pace, întâmpini îndată teama de a nu putea spune nimic substanțial și mai cu seamă nou, privitor la această atât de evidentă exigență a spiritului uman și a societății omenești. Ce cauză servește acțiunea criminală a războiului pentruca acest bun suprem al omenirii — pacea — să trebuiască să fie apărat și impus cu tăria convingerilor neclintite, cu zelul convenit marilor afirmări, cu mijloacele necesare înfăptuirilor de durată? Unde zace virusul cruntei explozii a războiului, care nu cruță viața, nici creațiunile superioare ale spiritului omenesc, care înfrânge atributele cele mai alese ale ființei noastre: bunătatea, generozitatea, simțul de dreptate, stima pentru osteneala și avutul altuia, — care sfășie familia, preface în ruini bisericile-muzeele, laboratoarele, care deslănțue groaza instinctelor primare? Nu cumva imagina păcii, asemenea fetei morgane, se țese în mințile și sufletele noastre din fecundarea aparențelor prin fantezie și închipuire, întruchipându-se din dorințe ne-realizabile și din așteptări ce se vor lăsa totdeauna așteptate? Asemenea întrebări și nedumeriri dau buzna în capetele noastre când ființa unui bun atât de necesar — pacea — se mistue în fiecare zi, undeva într'un colț de pământ, când încăerarea și moartea sunt chemate să dea, în vre-o parte de lume, suprema deslegare între oamenii cari se dușmănesc.

Imagina maiestooasă a păcii se zămislește mai mult în noi, când, cu mâna strașină, ne așternem privirea pe întinsul câmpiilor și pe marea de valuri închegate a dealurilor, când trecem pe ulițele largi ale satelor întâmpinați cu salutul cuviincios al țărănilor de pe prispa caselor albe — simbolul păcii, — când, în zori, ascultăm simfonia împletită din cântec de cocoș și îndemnuri ce se dau vitelor în mers, proiectată pe cerul ce se aprinde'n răsărit, când Dumineca privim înșiruirea pe poteca ce duce la bisericuța din deal, iar după amiază hora, când înaintează agale plugul în brazdă ori se întoarce spre sat trosnind carele cu rodul pământului, când, la clacă, vorba sprintăra a flăcăului e prinsă de fetișcana cu vâpăi în obraji aplecată spre ascultarea unei bătrâne sfătoase, pretutindeni și oricând țărănimea și satul, în fel și chip, justifică temeiturile mari ale buneii învoiri între oameni.

Dar ce însemnează pacea pentru țărănime nu vom putea înțelege numai din înfățișarea aspectelor frumoase și odihnitoare ale vieții țărănești; viața complexă a satelor are și alte compartimente în cari firea a mai turnat câte ceva din eter-

nul omenească, care se poate numi ambiție, invidie, chiar ură sau altfel. Dar, nu acestea din urmă sunt componentele spirituale de căpățenie ale țaranului; indeletnicirea, cadrul lui de viață, rostul existenței lui alături de celelalte categorii sociale și profesionale, toate, cer, au nevoie de pace, de liniștită continuitate.

Indeletnicirea de căpetenie a țăranilor este agricultura. Ori, ciclul producției agricole cere timp lung, deci pace. Aratul și semănatul încep toamna sau primăvara și secerișul se face numai vara sau toamna ce urmează. Horticultura și viticultura pretind așteptări și mai mari. În toate aceste răstimpuri țaranul trebuie să fie lângă ogorul lui. Ciclul producției industriale și al meseriilor este mult mai scurt. O țară cu o agricultură foarte întinsă, cum este și România, produce mult pentru export; războaiele întrerup sau îngreunează legăturile dintre State, deci păgubesc mult pe agricultori cari nu-și pot desfăce deloc sau mulțumitor produsele lor.

În timp ce viața Țărilor românești era mult frământată de războaie și incursiuni, mai ales turcești, chiar mult timp după introducerea porumbului în Europa, țaranii români preferau să cultive meiul, din care făceau mămăligă, pentru că perioada lui de vegetație este mai scurtă și nu cere îngrijiri prea mari, cari nu se pot da în timpuri de restriște.

Pământul — cu legile sale de continuitate și de inerție eternă — este temelie de căpățenie a oricărei existențe. Toate rezultatele activității umane, toate raporturile între clasele sociale, pot să se schimbe esențial, să ia forme totdeauna noi, numai raporturile dintre om și pământ rămân eterne aceleași. Plugarul este elementul creator în Stat. El nu cere societății decât păstrarea păcii și exercițiul drepturilor, cari rezultă din munca și însemnătatea sa. În schimb el îi dă pâine, deci puțința creerii continue de valori, de promovare a științelor, a artelor și în general a civilizației.

Angajarea țărănimii în sterpe frământări războinice aduce cu sine scăderea inevitabilă a bunei stări interne, decadența civilizației și clătinarea principiilor ordinii sociale, precum și decăderea puterii internaționale a Statelor respective. Să presupunem că un Stat a fost silit să intre în războiu; Statele cari într-o asemenea împrejurare nu și-au putut hrăni populația, au fost învinse. Acest verdict nu a putut și nu va putea nimeni să-l schimbe; nici industria supradesvoltată, nici știința pusă în slujba războiului nu a putut ajuta Statele a căror populație era flămândă.

Nu s'ar putea afirma, că există o clasă socială care, în întregimea ei, să vrea războiul pentru foloasele pe cari aceasta i-le-ar aduce. Dar, nu se poate contesta că unele clase sociale sau categorii profesionale reușesc să scutească, proporțional, un număr mai mare dintre cei aparținători lor de flă-

gelul luptelor, al mutilării și al morții. „Carnea de tun“, cum se zice, o furnizează în primul rând satele. Țărănimea; proporțional, cel mai mare număr de mutilați și de morți în războiul nostru de întregire, l-au dat satele. Orașanul, prin relațiile lui, prin îndemânarea de a alege căile efortului și sacrificiului minim și chiar prin natura multora din îndeletnicirile lui, „face războiul“ în locuri pe cari le atinge puțin sau chiar deloc bătaia tunului. Tot orașele ne-au mai dat și categoria sinistră a îmbogățitorilor de război; industria, comerțul și meseriile speculative găesc deseori, în război, prilejurile realizării celor mai mari profituri.

Imperialismul țărilor industriale a dus de multe ori la război. Războaiele coloniale mai ales au totdeauna în spatele lor îndemnurile și sprijinul marelui finanțe, a marelui industrii, a comerțului mare capitalist. Prin urmare, direct sau indirect, anumite categorii urbane crează prilejuri de război și alimentează cu banii lor războaiele, cari atât în timpul desfășurării lor, cât mai ales pe urmă, le oferă posibilități de câștiguri extraordinare. Cu toată organizarea ei, muncitorimea, sindicatele proletare, și cu toată psihologia ei antirăzboinică, dependența ei de marile întreprinderi îi atenuiază sau îi înlătură protestul împotriva războiului. Ultimul mare război ne-a arătat și deficiența unor puternice organizații muncitorești, cari n'au întreprins nimic împotriva pornirii și efectuării războiului.

Țărănimea vrea pace știind că războaiele se fac pe socoteala ei. Ea primește cu resemnare deslănțuirea forțelor naturii la care nu vrea să mai adauge cruzimea și prăpădul măcelului pornit de oameni împotriva oamenilor. Să nu se creadă însă, că firea țăranimii aplecată spre pace ar îndura — cu caracter de fatalitate — stările existente numai pentruca prin bruscarea lor să nu se deslănțue războiul.

Țărănimea vrea pacea întemeiată pe dreptate, pacea folositoare pentru cei mulți, pacea progresului, iar nu pacea păstrată cu silnicia oligarhiilor exploatare, nu liniștea cavelnelor și a bălților stătute.

Imprejurările de astăzi ne obligă să asociem ideea războiului, între State și pe aceia a războaielor

Țărănimea română s'a revoltat de atâteaori împotriva opresorilor ei direcți, latifundiarilor, nobilimii, marii proprietari, pentruca să nu credem că pacea este dispusă să o mențină cu prețul oricăror renunțări. Ideea de pace nu trebuie deslipită de ideea de dreptate socială și de dreptate între popoare. Anii 1437, 1514, 1707, 1784, 1821, 1848 și 1907 au cunoscut ridicări în masă ale țăranimii române pentru câștigarea de drepturi și înlăturarea împilărilor. Și răbufnirile țărănești au avut dimensiunile și intensitatea suferințelor mari

și îndelungate îndurate de mulțimea dela sate. Pacea aparentă a fost cea mai mare dușmană a păcii adevărate.

Țările de țărani stăpâni pe pământul pe care-l muncesc, sunt țări pacifice. Astfel sunt: Țările scandinave, baltice, România, Cehoslovacia, Jugoslavia, Polonia, America de Nord, Franța, Olanda și altele. Tot țări de țărani sunt, spre exemplu, și Spania și Ungaria, dar cu țărani fără pământ, oprimați de latifundiarii hrăpăreți. Spaniei îi lipsește pacea internă și pentru că îi lipsește o clasă țărănească puternică, înstărită, care să opună greutatea și numărul său desechilibrului intern și spiritului de aventură. În Ungaria marilor latifundiari domnește încă liniștea mocnită, ținută de oligarhia, care conduce și de categoriile sociale și profesionale aservite ei. Nu va fi pentru nici un om informat o surpriză răbufnirea revoltei țărănilor din Ungaria împotriva latifundiarilor exploatare. „Marea proprietate funciară — spune tânărul deputat ungar M. Matolcsy, într'un studiu apărut anul trecut, — este un mare pericol național“. Revizionismul și spiritul revanșard ungaresc sunt rezultate ale grandomaniei nobilimei maghiare și totodată servesc acesteia ca diversivne împotriva reformei agrare și a votului obștesc revendicate tot mai stăruiitor de spiritele alese și clarvăzătoare ale maghiarimii. O Ungarie democratică, cu reforma agrară și electorală înfăptuite radical, deci cu o țărănime emancipată, va fi țara pacifică a Dunării de mijloc, țara bunului simț și a progresului.

Sociologi și alți cercetători englezi își exprimă tot mai stăruiitor îngrijorarea cât privește echilibrul social intern al puternicei Anglii, care nu are o clasă țărănească numeroasă și puternică, care să păstreze cumpăna față de marile aglomerări urbane ușor inflamabile pentru obiective extremiste. Problema reagrării, a întoarcerii la pământ, a sprijinirii oamenilor dela țară, este una din preocupările de seamă ale conducătorilor englezi. Italia și Germania au întreprins o acțiune vastă de consolidare a clasei țărănești în vederea întăririi echilibrului intern și a măririi capacității de luptă și rezistență a întregii națiuni. De bună seamă această consolidare pentru că să servească cât mai mult ideea de pace internă și pacea dintre popoare va trebui să fie făcută în spiritul buneii conviețuiri între clasele sociale și între popoare.

Conștiința superioară a păcii există și se desvoltă numai în țările ai căror locuitori sunt cetățeni, adică în țările democratice. Acolo unde este stăpân un singur om — monarhie absolutistă, șef de Stat sau de guvern dictator — deslănțuirea războiului pornește repede, în cumpăna hotărârii atârând numai voința, capriciile, ambiția, orgoliul stăpânului. Atotputernicia forței este suprema obsesie a dictatorului. Neliniștea lui întreține cultul permanent al forței, care suprimă, reprimă, apără, invadează, cucerește; siguranța personală, a-

ceea a regimului, a țării pe care și-a aservit-o, toate impun o desfășurare continuă de forțe fizice, trezirea și dezvoltarea spiritului războinic al populației.

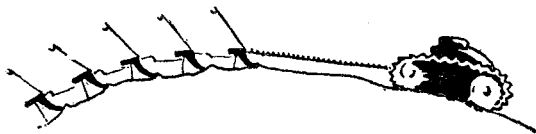
Democrația trebuie să cultive sentimentul păcii active, adică nu al păcii care se supune, se resemnează, nu al păcii nevolnice și neputincioase, al păcii care mistue vigoarea sufletească a unei națiuni. Pacea dinamică, pacea care veghează, pacea care înfruntă și învinge, pacea organizată, această este pacea pe care se cuvine să o propage democrația.

Mareșalul Moltke a spus, că pacea eternă este un vis și nici măcar un vis frumos. Dar chiar dacă pacea eternă ar fi numai un ideal care nu s'ar împlini niciodată, orice acțiune politică trebuie să nizuiască spre el, să se apropie cât mai mult de el. Spre acest ideal s'a făcut un mare pas recunoscându-se principiul suveranității poporului, adică lăsându-se voinții tuturor — prin tehnica reprezentanței — să hotărască pacea și războiul. Democrațiile voesc pacea, iar când sunt silite să intre în război, obțin victoria.

Democrația — într'o țară cu structura socială a României — nu poate fi decât o democrație țărănească. Democrația țărănească a României, nu vrea cuceriri, nu intră în hora popoarelor, cari vor să deslănțue războiul; ea vrea pacea pentru ca să poată produce pâine și să-și apere libertatea. Țărănimea română va ști să facă și război pentru apărarea păcii. Câtă vreme Statele europene nu se'nțeleg asupra dezarmării generale, libertatea, pâinea, hotarele noastre și pacea le vom apăra cu mâna pe armă. În numele țărănimii nu se poate propaga defetismul și indolența.

Partidele politice țărănești să denunțe și să lupte împotriva celor cari creează condițiuni favorabile războiului. Prin ele țărănimea să afle cari sunt prietenii păcii și răscolitorii războaielor. Partidele politice țărănești din Europa să-și dea o organizație internațională puternică. Avem acum Biroul internațional agrar cu sediul la Praga. Activitatea lui nu e suficientă. S'ar cuveni ca sediul acestui birou să fie la București, sediul celui mai puternic partid țărănesc din Europa. Organizarea păcii interne și între popoare nu poate fi mai firesc și mai sigur încredințată decât acelor cari au cel mai mare interes să o păstreze, țărănimii.

VICTOR JINGA.

Pacifismul hitlerist

Fără îndoială, asistăm astăzi la o clarificare din ce în ce mai accentuată în politica externă a tuturor țărilor. Pericolul care amenință din nou lumea, un nou măcel mondial, silește toate popoarele de a lua o hotărâre cât mai grabnică. Problema, care li-se pune, este pe cât de simplă pe atât de grea: vreau pacea sau războiul. În jurul acestori două cuvinte, pace — război, în jurul acestor mari realități se învârt politica tuturor țărilor. Iar congresele pentru pace, cel dela Geneva și Bruxelles, au răspândit în cele patru colțuri ale lumii strigătul de alarmă, dorința tuturor popoarelor pentru pace.

Poporul, din orice țară și de sub orice regim politic, vrea incontestabil pacea, pentrucă numai el a făcut, în toate timpurile, războaiele și pentrucă numai el a avut de suferit de pe urma lor. El a reușit peste tot unde își conduce singur destinele, în țările cu regim democratic, să anihileze spiritul războinic al „interesărilor“ și să creeze zid de nepătruns securității colective. Acolo însă, unde cizma dictaturii fasciste îi apasă grumazul, trebuie să asiste cu groază la pregătirea războiului, făcută în numele „lui“ de fabricanții de tunuri. Iată de ce, cu toată dorința puternică a tuturor popoarelor de a menține pacea, asistăm la trista și paradoxala împărțire în două: acei cari vreau pacea și acei cari vreau războiul.

Poporul italian nu a voit și nici nu a dorit războiul cu Abisinia. A voit însă Ducele. Poporul german vrea hrană și libertate, Führerul îi dă tunuri și-i pregătește un cimitir imens.

De-aceia popoarele sunt silite să se împartă în două: pentru pace, sau pentru război. Pacea este strâns legată de democrație, iar războiul de dictatura fascistă. Hitler nu poate da poporului german pâine, de ce nu l'ar sacrifica atunci pe altarul zeului lui: războiul? El nu pierde nimic, ci dimpotrivă, rămâne și pe mai departe în grațiile acelora, cari l-au adus la putere, marii potenți ai industriei de război și marii latifundieri.

Să nu se creadă însă, că Hitler (sau Ducele, sau Conte francez, etc.), ar fi doritor de sânge și ar iubi masacrele. Nu! Frumosul Adolf are spirit fin, o educație aleasă și iubește la nebunie glumele. Pentrucă altfel n'am putea înțelege pacifismul pe care-l trâmbiță din când în când, după dispoziție, și de care se bucură atât bardul nostru dela Ciucea. Da, Hitler e pacifist, nu vrea războiul, ci se înarmează doar așa, pentru distracție și pierdere de vreme. Ar muri francezii de plic-

tiseală dacă n'ar pune el tunuri pe Rhin și dacă nu le-ar face mici surprize (ca aceia din Rhenania).

Atât doar, că astăzi, mai puțin ca ori-când, e dispusă lumea pentru astfel de glume sinistre. Hitler vorbește de pace. Trebuie să fim în gardă, și să cercetăm mai deaproape pacifismul hitlerist.

Național socialismul întrebuițează aceleași metode în politica sa externă, ca și în cea internă, separând tactica de principiu. În lumina acestui procedeu, ingenios și cu rezultat, după cum se vede până acum, vom putea înțelege și pacifismul hitlerist.

Pentru a nu fi acuzați de parțialitate (cunoscute fiind sentimentele ce leagă țara noastră, prin Dl. Goga și alții, de Führer), îl vom lăsa să vorbească pe colonelul Hierl, unul din cei mai apropiați și buni colaboratori ai lui Hitler, care califică pacifismul (ca metoda național-socialistă), drept o tactică minunată pentru a adormi vigilența adversarului.

„Pacifismul se manifestă sub două forme, un pacifism adevărat, născut din slăbiciune, dintr'o descompunere puțin sănătoasă, și apoi un pacifism exterior. Acest din urmă pacifism este un instrument de luptă politică și servește precis la prepararea războiului. Adormind adversarul cu fraze pacifiste, el caută să-l ducă la neglijarea înarmării. Soporificul pe care-l întrebuițează pentru adversar, servește, la fel, la voalarea propriei sale înarmări“. Hierl: „Bazele unei politici germane de apărare națională“, München, 1931).

Iată, deci, că pentru național-socialism pacifismul nu este decât o metodă menită să acopere eforturile febrile de înarmare și de pregătire a războiului. Singura și adevărata lege a istoriei este războiul.

„Strămoșii noștri n'au dobândit prin rugăciuni la cer pământul pe care trăim, au trebuit să-l cucerească cu prețul vieții lor. La fel, în viitor, pământul și viața poporului nostru, nu le vom datora grației divine, ci violenței unei spade victorioase“. (Hitler: „Mein Kampf“, pag. 741). — Deci Hitler, care vorbește mîeros de pace, nu crede decât în război, pe care-l pregătește cu toată atenția. Căci să nu se uite că „Mein Kampf“ este nouă biblie impusă tuturor germanilor, în special tineretului.

În politica internă, militarizarea tineretului prin educație, creșterea lui într'un spirit războinic și revanșard, este suprema țintă. Întreaga școală nu are alt scop decât pregătirea viitorului soldat. Rassismul național-socialist educă viitoarea carne de tun.

În politica externă, Hitler continuă linia imperialismului german, de distrugere și expansiune, de cuceriri teritoriale. „Nu trebuie să ne facem iluzii: Noi nu vom recâștiga regiunile pierdute rugând solemn pe D-zeu, sau punând cu înțelepciune

speranțele în Societatea Națiunilor, ci le vom recăștiga numai prin forța armelor". (Hitler: „Mein Kampf“, pag. 708).

Pentru crearea a ceea ce Hitler numește „un nou spațiu vital german“ în Europa (sau în lumea întreagă), trebuie în primul rând izolată și distrusă Franța.

Din acest motiv fascismul german combate cu înverșunare ideea indivizibilității păcii, susținând teoria „localizării războiului“, teorie care corespunde de minune planului fűhrerului de a-și izola adversarii. De aci decurge, logic, și politica hitleristă de alianțe, cari vizează acelaș scop; sunt acordurile bilaterale, ca cel cu Polonia, Ungaria, Finlanda, pactul secret cu Japonia, cari nu sunt altceva, decât alianțe în vederea unui război.

„O alianță a cărui scop nu implică intenția unui război este absurdă și zadarnică. Nu încheem alianțe decât pentru luptă, chiar și dacă conflictul pare încă foarte îndepărtat în momentul în care se încheie alianța. Nu rămâne mai puțin adevărat, că rațiunea sa intrinsecă este perspectiva de complicații războinice“. (Hitler, „Mein Kampf“ pag. 749).

Toate măsurile, toate actele politice, diplomatice, ale celui de al III-lea Reich, nu vizează altceva decât declanșarea războiului de cucerire, stabilirea hegemoniei Germaniei, război care amenință toate popoarele lumii. Căci declarațiile pe care le face fűhrerul în legătură cu politica externă, sunt desmințite, în primul rând, de tot ce se petrece astăzi în Germania. Am amintit întreacă de politica educativă național-socialistă. Tineretul este pregătit exclusiv în vederea unui război de agresiune. „Război total, care, după cum a declarat Hitler, la un banchet (cu ocazia Congresului Partidului la Nűremberg în 1935), nu va porni prin parlamentări și preparative (cum a făcut Mussolini), ci printr'o invazie fulgerătoare într'o noapte.

Câteva date asupra înarmării și posibilităților militare ale celui de al III-lea Reich, ne vor documenta asupra realității acestei amenințări hitleriste.

Pe lângă pregătirea tineretului în vederea războiului, Hitler s'a îngrijit și de cel mai formidabil armament. Pacifismul hitlerist va eși mai mult în evidență prin cifrele pe care le dăm mai jos, asupra înarmărilor Germaniei.

Organizarea armatei celui de al III-lea Reich corespunde în întregime cerințelor tehnice și strategice ale timpului, având ca obiectiv un război de agresiune. Pentru că viitorul război se va declanșa peste noapte, primează armata aeriană și trupele motorizate.

AVIAȚIA:

1	Avioane de vânătoare, de recunoaștere și de bombardament	4500
2	O divizie de hidroavioane cu 300 hidroavioane și 180 avioane de bord	480
3	Trei divizii de atac, 1 grup pentru recunoaștere îndepărtată, 6 grupe de avioane de bombardament de noapte. 6 grupe de avioane de bombardament de zi, în total	900
4	Șase divizii de apărare: avioane de vânătoare	1620
5	Avioane de instrucție	1200
6	Avioane de transport	300
Total .		9000

Deci după aceste date, foarte modeste, Germania hitleristă dispune de 9000 avioane. Ținând însă seama că industria germană de avioane este foarte dezvoltată (având 120.000—150.000 de muncitori) și că era capabilă în 1935 să dea 832 avioane pe lună, chiar dacă o luăm numai cu jumătatea acestui rendement, ajungem la considerabila cifră de 10.000 avioane (calculul fiind făcut la minimum), care constituie armata aeriană de război a Germaniei de azi.

În ce privește efectivul armatei, Germania dispune de:

10 armate	90 corpuri de armată .	270 divizii de infanț.
1 armată	7 corpuri de armată . .	20 divizii de infanterie motoriz.
	3 corpuri de armată . .	10 divizii de cavalerie
Total .		300 divizii

Aceste 300 divizii dispun de 10.500 care de asalt, 135.000 camioane, 40.000 automobile și 60.000 motociclete.

Asupra înarmărilor navale dăm doar proiectul vaselor de construit în 1935 (construcție cari, dacă nu au depășit proiectul (?), s'au realizat) după Anuarul militar german, după tonaj:

Cuirasute . . .	în total	154.000 tone
Port-avioane . .	în total	47.000 tone
Crucișatoare . .	în total	62.000 tone
Contra-tropiloare	în total	45.000 tone
Submarine . . .	în total	23.000 tone

S'ar putea umplea coloane întregi cu cifre asupra înarmării Germaniei. Ne vedem siliți a renunța la aceste date, dând însă, pentru a putea avea o privire clară asupra acestei înarmări fantastice, bugetul Germaniei, începând cu anul 1929—1930. (După C. Drăgulescu: „Pacea este în pericol“):

Anul	Totalul bugetului	Bugetul de război
1929—1930	10.887,8	976,3 milioane Rm.
1932—1933	8.219,2	865,1 „ „
1933—1934	5.927,5	870,2 „ „
1936—1935	6.458,3	1 353,9 „ „

% din totalul bugetar

Anul	1929—1930	8,9 %
„	1932—1933	10,5 %
„	1933—1934	14,8 %
„	1934—1935	21,4 %

Bugetul anului 1935 prezintă următorul aspect îngrozitor:
Totalul bugetului 13.000 milioane R. M.

Bugetul de război 5000 milioane R. M.

Armament economic 3500 milioane R. M.

Dobânzi pentru împrumuturi de război 400 milioane R. M.

Pensiile foștilor combatanți 600 milioane R. M.

Totalul cheltuelilor de război 9500 milioane R. M., adică 73% din totalul bugetului.

* * *

Aceste spicuiuri cred că ne vor alunga pentru totdeauna îndoiala asupra „adevăratelor“ intenții pacifiste ale Germaniei itleriste.

Hitler, creație a Imperialismului capitalist german, ca și acesta, nu poate trăi decât pentru război și prin război. Război pregătit cu grije și înfrigurare, căci poporul flămând începe a nu mai fi destul de docil.

Aruncând o scurtă privire rezumativă asupra celor expuse până acum, putem schematiza și argumentele, cari demască intențiile imperialiste și războinice ale Germaniei hitleriste.

1. — Intreaga politică internă a celui de al III-lea Reich nu vizează altceva decât pregătirea unui război de cucerire, prin:

a) școală și toate instituțiile de educație, prin care se infiltrează tineretului rassistul și spiritul de revanșe, dându-i se în acelaș timp și o pregătire temeinică militară (în cadrele programelor școlare);

b) printr'o înarmare considerabilă, care să asigure posibilitatea unui război de agresiune (armata motorizată).

2. — În politica externă Germania hitleristă pregătește războiul prin:

a) propaganda deșanțată național-socialistă pe care o face în toate țările, cu scopul de a slăbi rezistența popoarelor prin crearea diferitelor diversiuni;

b) încălcarea continuă a tratatelor, pe care singură le-a semnat, și prin:

e) încheierea pactelor bilaterale, alianțe încheiate exclusiv în vederea unui război.

Asupra intențiilor imperialiste și războinice ale Germaniei hitleriste nu se mai îndoeste nimeni. Război din care noi, ca și ori-care alt popor, nu avem decât de pierdut. Acest lucru l'a înțeles democrația de pretutindeni, făcând un front dârz al păcii. Nu e de mirare deci, că în România, cel mai puternic partid democratic, Partidul Național-Țărănesc, a luat inițiativa frontului pentru pace. A lupta pentru pace înseamnă a pune, înăuntrul țării, stavilă curentelor de dreapta, cari în ciuda tuturor realităților doresc războiul, cultivând spiritul războinic agresiv (vezi: Goga, Codreanu, etc.) și de-a opune, în exterior o atitudine net antirăzboinică fascismului revizionist: căci a lupta pentru pace, astăzi este acelaș lucru cu a lupta pentru ridicarea economică și culturală a poporului. În discursul D-lui Ion Mihalache, președintele Partidului Național-Țărănesc, ținut la Chișinău, găsim clară această idee: „România păcii, a dreptății, a luminii, o țară de muncă, cu garanția că rodul muncii va fi al producătorului, — Ia această luptă de înfăptuire vă chemăm, pentru *statul național-țărănesc, de pace, dreptate, muncă, lumină*“.

MIRCEA BIJI.

Războiul, ruina culturii

Societatea umană își urmează neîncetat drumul progresului. Istoria dezvoltării culturii în ultimele două veacuri constituie epopeea cea mai minunată al progresului umanității, pe care numai imensele resurse întrevăzute în urma descoperirilor făcute în ultimele decenii ne fac să nu o admirăm îndeajuns. Trăim în secolul electricității, când radio-ul, televiziunea și puterea tehnicii moderne leagă între ele continentele cele mai îndepărtate, creînd condițiile prielnice pentru raporturile cele mai strânse între oameni. Poezia, muzica, sculptura, pictura, știința, invențiile tehnice înfrățesc oamenii din diferitele națiuni și servesc la dezvoltarea culturii lor specifice. Bogățiile culturii fiind binele comun al tuturor popoarelor. Însă în umbră războiul pândește monstruos, mobilizând toate puterile destructive ale omenirii dirijat de interesul unui mic grup de capitaliști împotriva popoarelor, războiul conduce la nimicirea omului prin tehnica datorită geniului său creator!

Războiul și cultura sunt *antagonisme* al căror exclusivism este de multe ori *nesocotit* prin atitudinea de ștruț ale oamenilor noștri de stat. Numai astfel se poate explica faptul că dela 1914 încoace, niciodată omenirea n'a fost mai mult amenințată de *un nou incendiu al războiului mondial*, ca și în prezent. Există azi pretutindeni o stare de spirit, care amenință foarte grav securitatea diferitelor popoare și care ar putea să degenereze, după o zi pe alta, într-o nouă psihoză colectivă de războiu! Pentru apărarea culturii, nu e de-ajuns să dorim pacea, recunoscând pericolul pe care-l reprezintă războiul, ci trebuie să *luptăm pentru pace*. Trebuie deci să subliniem din toate punctele de vedere *opoziția* netă care există între cultură și războiu, arătând că între ele nu poate să existe nici un raport.

1. — Istoria tuturor timpurilor ne învață că războiul a fost distrugătorul culturii și că toate civilizațiile au apus din cauza barbariei necruțătoare a războaielor. Astfel putem aminti în mod fugitiv cultura greacă, care a încetat să se mai desvolte în urma regimurilor oligarhice și a războaielor, cari au înpânzit pământul haladei clasice. Stagnarea tragică a culturai în evul mediu nu e datorită oare fanatismului religios și oprimării feudale, cari au sărăcit și dezorganizat timp de veacuri așezămintele omenești ale Europei prin nenumărate războaie? Războaiele n'au fericit nici un popor și nici o țară. Războiul a fost întotdeauna distrugerea barbară a bogățiilor și a vieților omenești. Cum se poate susține că războaiele

sunt făcute în interesul material al popoarelor când ele conduc la o risipă extraordinară de bogății?

Războiul mondial a prefăcut în cenușă sute de orașe, sute de mii de instalații (fabrici) producătoare, monumente de artă și de cultură. Sub tirania ei brutală s'a oprit orice activitate creatoare aproape în întreg continentul european. Totul s'a desorganizat în afară de fabricile de muniții, cari lucrau intens pentru a mări câștigul unui mână de oameni fără de scrupul. Carnajul îngrozitor cu cele 9 milioane de victime, 29 milioane de răniți și 10 milioane de orfani executat sub impulsul brutal al forței prin suspendarea oricărui interes uman, s'a terminat în haosul cel mai îngrozitor al unei psychoze morbide. În mod pozitiv războiul mondial n'a contribuit decât la creșterea mizeriei și suferințelor popoarelor fără distincție!

2. — Cu toate acestea spiritul războinic este cultivat și întreținut în mod sistematic în țările de sub dictatura fascistă și de conducătorii partidelor de dreapta din toată lumea. Sunt ideologi cari bazați pe teorii rasiste pseudo-științifice asupra mitului „sângelui pur“ excită tineretul în atmosfera urei șovinismului național și aplicând în mod injust legea lui Darwin raportului dintre popoare, îndeamnă la acte criminale în numele lozincei barbare: „cei mai tari trebuie să stăpânească pe cei mai slabi“. Calomniind și deformând istoria omenirii ei vreau să stabilească raporturile dintre țări și popoare pe această lege feroce. Neputând să conceapă o uniune frățească și desinteresată între popoare, ajunși la limita extremă a negației amicitiei dintre popoare, ei atacă Liga Națiunilor cu o brutalitate inspirată de ură. Cine urmărește însă cu atenție evenimentele, cari se desfășoară în ultimii ani în Europa, poate să înțeleagă ușor intenția cercurilor așa zise „naționaliste“ și scopul urmărit de statele fasciste, cari violând tratatele și respingând ofertele de tratate regionale de ne-agresiune, constituie adevărate „focare de războiu“.

Să vedem cum „prosperă“ cultura într'o astfel de atmosferă? Cari sunt posibilitățile de creație culturală? Deoarece spațiul nu ne permite să întreprindem un studiu sistematic, ne vom mulțumi să dăm câteva detalii sugestive bazate pe fapte incontestabile.

Astfel atmosfera „politică al celui de al 3-lea imperiu german“ nu e deloc prielnică pentru creația literară. După alungarea și persecutarea atâtor personalități literare ale căror opere au fost încoronate de premiul Nobel, cercurile conducătoare s'au străduit să creeze o viață intelectuală proprie. Și aceasta s'a făcut prin impunerea unui program precis, care limitează creația la un cerc restrâns de subiecte ale căror motivare nu se găsește decât în urmărirea unei politici imperialiste și nici decum în aprobarea liberă a conștiinței artis-

tului creator. Iată câteva din aceste subiecte, așa după cum le indică Hellmuth Langebucher¹⁾: Serviciul de muncă, problema extensiunii teritoriale spre est, reîntoarcerea spre viața rustică... Aceste subiecte tendențios anti-umanitariste, n'au putut să inspire nici o operă de artă pentru acest regim, astfel că noua literatură germană se sbate într'o fază premergătoare literaturii caracterizată de amintirile, despre războiu și „revoluția național-socialistă“, ale unor amatori. La fel producția dramatică, în afară de o serie de piese de propagandă politică, se sbate în obscuritatea dramelor zise „istorice“, cari încearcă să motiveze regimul politic actual prin cuvinte tendențioase pronunțate de anumite personaje istorice. Cel mai preferat este, evident, Frederic cel Mare. O sursă de inspirație este și preistoria germană, care e prezentată cu o serie de explicații mistice și corectată în spiritul teoriilor rasiste ale lui Rosenberg, pentru a exalta eroismul arian în lupte. Poezia lirică s'a redus la o anexă a propagandei militare: marșuri, ode militare... stereotipe!

O ilustrare strălucită a concepției cercurilor oficiale ale Germaniei de azi, asupra științei, a fost oferită savanților străini invitați la serbarea aniversării împlinirii a 550 de ani de existență ai universității din Heidelberg. Congresul reunit cu această ocazie a fost prezidat de rectorul Groh în uniformă național-socialistă; iar în discursul său de inaugurare, dl. Rust, ministrul instrucțiunii publice, vorbind despre „Național-socialism și știință“ a declarat că „ideea despre valoarea absolută a rațiunii este o concepție învechită a sec. 18-lea fără valoare pentru epoca noastră; știința germană are scopul de a forma omul pentru misiuni rasiale și politice, în opoziție cu concepția științei obiective și neutre care dă naștere unei concepții contemplative“. Deci „scopul“ noului „științe“ germane este exaltarea valorilor iraționale, a instinctului în rasă și a tradiției necontrolate! De-altfel la congresul german de psihologie (1936) s'a discutat: psihologia apărării naționale. Lectura cărții fizicianului german P. Jordan²⁾ este edificatoare. Astfel el declară net: „Laboratoarele științifice moderne devin din ce în ce mai mult factori decisivi în câștigarea unui războiu“. „Relația aceasta a științei cu armamentul tehnic îi va asigura fără îndoială tot mai multă apreciere din partea oamenilor de stat și popoare“(?).

Scopul școlii și a educației tineretului din punctul de vedere al conducătorilor Germaniei de azi este pe larg redată într'o carte recentă a generalului von Netsch („Fortțele militare cari dormitează“, Berlin, 1936). El preconizează o colabo-

1) H. Langenbucher: National-sozialistische Dichtung. Berlin, 1935.

2) P. Jordan: Physikalisches Denken in der neuen Zeit, Hamburg,

rare strânsă între profesori, institutori și militari propunând un plan concret de militarizare a școlii. Conform acestui plan „nu mai trebuie să se tolereze în învățământ *nici o știință incompatibilă cu meseria de soldat*”. În savantul care nu e un soldat, el vede un savant demoralizat și demoralizator (pag. 137). Astfel, după această concepție, geografia e o știință importantă, deoarece ea oferă din punct de vedere al politicii de apărare, mari posibilități de educație. „Lombardia și Normandia de ex. vor apărea nu ca subiecte simple de compoziție, ci ca niște bucăți rupte din trunchiul Germaniei!” Chiar și *escadra de bombardament* trebuie să găsească un loc în învățământul geografiei! . . . Chimia e utilă pentru *războiul gazelor*. Legile fizice se pot demonstra tot așa de bine pe o locomotivă, cât pe *exemplul tancului*. Învățământul limbei germane se poate face cu ajutorul citațiilor împrumutate din Moltke, Hitler, cari pot înlocui proza luată din cărțile fraților Grimm.

Pentru a nu crede însă că e vorba numai de niște simple idei emise de un general oarecare, ținem să subliniem, că aceasta e *doctrina oficială* pe baza căreia s'au elaborat cărțile școlare recente. Doctorul Scholtz, titularul catedrei de științe militare al universității din Berlin, în cartea sa „Învățământul științei războiului și a științei militare” (Leipzig, 1936), dă următoarele directive profesorilor: În școlile Normale se vor face prelegeri despre: Originea și evoluția științei militare; organizarea economiei germane de războiu în timpul războiului mondial; războiul ca fenomen cultural (sic!) (pag. 47. 55). De-altfel au apărut nenumărate cărți în acest sens cari arată cu câtă grijă se caută să se organizeze învățământul în acest sens. Există manuale ca: „Fizică militară” de dr. Günther, pentru profesori de liceu, „Chimie militară” de dr. W. Leonhardt, „Matematica în serviciul educației naționale și politice” de Dorner și „Probleme de matematici asupra științei terenului și a apărării naționale” pentru *școale primare* în care (la pag. 30 de ex.), sub formă de exercițiu se calculează cantitatea de fogen, care e necesară pentru *a asfixia un oraș de 50.000 locuitori!* Cărțile de istorie și geografie recent apărute sunt de altfel inspirate de un șovinism violent. Perla tuturor este, fără îndoială, „Reichslesebuch”, care e prescrisă tuturor școlilor. În care nu se găsește nici măcar un rând din Goethe, Lessing, Herder . . . însă abundă de pagini reproduse din „Mein Kampf” și din discursurile incendiare ale lui Goebbels, Goering, Baldur von Schirach.

În rezumat deci școala și cultura în Germania hitleristă e pusă în serviciul exclusiv al *preparării unui nou războiu*, după planul preconizat de Hitler în „Mein Kampf”. Într-o carte recentă³⁾ celebrul ziarist englez Wickham Steed examinând

3) Vital Pacea (Pacea vie), London, 1936.

factorii cari determină războiul, ajunge la concluzia că azi în Europa numai țările dictatoriale, fasciste văd în războiu un mijloc legitim de politică. El arată în mod sistematic cum Hitler și Rosenberg au făcut din concepția „rassa nordică superioară“ a încarnare a voinții războinice, decretând războiul ca un mijloc de extensiunii către o „cultură mai superioară“. Această opinie este bine redată de altfel și în cartea de tristă celebritate al generalului Ludendorff: „Războiul total“, în care acesta explică în mod cinic ceea ce urmăresc conducătorii hitleriști. Anume cel de al 3-lea Reich trebuie să cadă asupra adversarului său într'un fel fulgerător după ce, printr'o *supraînarmare și o mobilizare totală a întregului popor*, și-a putut crea toate condițiile unei victorii rapide. Atacul și distrugerea adversarului trebuie să fie *totală*. Deci toate progresele științei trebuiesc folosite pentru a crea o forță formidabilă de distrugere menită să nimicească chiar baza existenței tehnice și culturii tuturor popoarelor inamice! Iată un om sincer, care spune totul pe numele său ceea ce politicianul Hitler e nevoit s'o tănuiască. Se pune întrebarea: ce rol mai rămâne adevăratei culturii laice într'un astfel de regim?

3. — Or, creația artistică condiționează *libertate individuală*, precum creația științifică are nevoie de o *cercetare rațională* a naturii, de munca sistematică a mai multor generații și popoare. Artă, literatură înseamnă *comuniune cu aspirațiile largilor masse populare*, căci numai astfel poate să ajungă artistul, scriitorul la descoperirea eternului uman care e marca oricărei capod'opere. Știința și tehnica au de scop ultim *îmbunătățirea vieții omenești*, numai în acest sens se poate înțelege ca un factor de progres. Deci cultura adevărată este îmbibat de un *adânc umanitarism*, ea tinde spre înfrățirea popoarelor, fiind un bine *comun*, chintesența tuturor bogățiilor acumulate de omenire. Prosperarea culturii este legată de libertatea popoarelor, deci de triumful democrației și de consolidarea păcii. Deaceia partizani ai păcii, noi suntem dușmanii tuturor acelor care vor să utilizeze cultura, știința și tehnica pentru a ne distruge.

La congresul păcii din Bruxelles și-au manifestat adeziunea activă, reprezentanții cei mai străluciți ai științei și ai literaturii, alături de reprezentanții politici ai masselor populare din toată lumea, discutând, reuniți în secțiuni, posibilitățile optime pentru o campanie activă în favorul păcii.

Partidul național-țărănesc luptă pentru o democrație desăvârșită și aceasta nu se poate realiza decât eliberând spiritul prin cultură, ridicând masele țărănești către cultură.

„Noi, cari am ajuns la libertatea națională, n'avem nevoie de o țară cazarmă, ci de o țară șantier, de o țară ogor, unde nu domină centralismul, ci *puterea de muncă și de cugetare a fiecăruia*“, — spune dl. Mihalache, președintele partidului

național-țărănesc în marele expozeu dela Satu-Mare. Culturalizarea satelor trebuie deci să se efectueze în sensul de a ridica pătura țărănească la nivelul ajuns de cultura modernă, căci numai astfel putem avea o națiune sănătoasă și viguroasă și o patrie, bazată pe conștiința cetățenească a fiecăruia, în care națiunile se pot desvolta libere, neoprimate, indiferent de rasă și sânge.

Pentru apărarea păcii, pe care o vrea întreg poporul românesc, nu trebuie, deci, să ne mărginim la simple profesii de credit sau la atitudini, ci trebuie să luptăm efectiv pentru ridicarea culturată a masselor largi țărănești într'o perfectă democrație. Numai astfel se va putea realiza acea unitate sufletească a tuturor, cari sunt cetățeni ai țării noastre, atât de necesare în fața pericolului războiului distrugător.

Numai conștiința cetățenească și simțul responsabilității față de binele comun periclitat, față de patria noastră, înviorate de o puternică organizație democratică, va ști să opună o stavilă de netrecut dușmanului, care ar veni să ne amenințe frunțile. Pentru că, după cum spune dl. I. Maniu: „O țară trebuie să fie guvernată de popor pentru popor, căci numai poporul poate apăra țara și hotarele sale“.

V. NOVAC.

Sub apăsarea unei ipoteci

Există, de când lumea, un fenomen al migrațiunii, prezentând pe plan general două aspecte: *emigrarea* și *imigrarea*. S'a constatat în-deobște, că populațiunea unei țări părăsește teritoriul respectiv, fie din *motive de ordin politic și religios* — persecuțiile — fie din *cauze economice*, — imposibilitatea de a-și agonisi cele necesare traiului, sau dorut de exploatare și îmbogățire pe spinarea altui popor.

Indivizii cari emigrează din cauza prigoanei politice, sau religioase și aceia cari își părăsesc patria, din cauză că aceasta nu le mai poate asigura posibilitatea de existență, sunt elemente productive și utile țărilor în cari imigrează. Nu tot aceeași calitate o au indivizii cari iau calea emigrării, atrași fiind de mirajul exploatării, îmbogățirii și dominațiunii în alte țări. Aceștia sunt *elemente periculoase* pentru statul în care imigrează. Istoria ne furnizează o mulțime de pilde în vederea demonstrării temeiniciei celor afirmate mai sus.

Hughenotii, protestanți, plecați din Franța din cauza persecuțiilor religioase, au fost principalele elemente de creație și dezvoltare a industriei din Marea Britanie.

Englezii, alungați din patrie de intoleranța politică, au constituit elita pionierilor cari au pus temelie sănătoasă vieții Statetelor Unite ale Americii de Nord.

Polonezii, forțați să ia calea pribegiei în urma diferitelor revoluții nenorocoase, s'au dovedit cu timpul elemente de ordine, de muncă și de creație, contopindu-se sufletește cu patriile adoptative și cu năzuințele acestora.

Tot așa și Românii din Ardeal, plecați în America în timpul stăpânirii maghiare, fiindcă pe pământul strămoșesc nu-și puteau câștiga pâinea, au fost exemple de hărnicie, disciplină și destoinicie, în mijlocul populațiunii marelui republici de peste ocean.

Nu tot acelaș lucru îl putem spune despre *levantinii*, — creștini sau necreștini, — cari au năpădit teritoriul românesc în decursul vremii. Aceștia au venit la noi *cu dorul de exploatare, de îmbogățire*, fie ca diregători pe lângă domnitorii fanarioți, fie ca încasatori de biruri și vămi, fie ca arendași, cămătari, cărciumari, hangii, etc. Ei n'au venit în mijlocul nostru cu simțul de respect față de noi, cu dorul de colaborare sinceră și flăească, ci cu nepăsarea și *disprețul exploatorului neuman, șiret și lipsit de scrupule*. Așa fiind, *levantinii* noștri n'au avut nimic comun, nici cu sufletul, nici cu năzuințele poporului nostru; nu i-a durut durerea noastră. *Dimpotrivă, au făcut tot posibilul să ajungă la dominațiune economică și politică asupra României*. Cu o perseverență diabolică și cu mijloace demne de șiretenia satanei au reușit pe deplin în executarea planului lor, punând tot felul de piedici în calea năzuinței de trezire la conștiință a poporului băștinaș. Numai așa ne putem explica, pentru-ce a fost posibil ca *Domnul Tudor* să aibă sfârșitul ce l-a avut, în 1821,

S'a dus o acțiune sistematică din partea acestor elemente, spre a-și crea o clasă conducătoare în România, folosindu-se în acest scop de toate mijloacele, chiar și de învățământ. Cercetând trecutul, vom găsi, deoparte *liceele*, pepiniere de conducători, *populate cu elemente cosmopolite dela oraș*, iar de altă parte seminarile și școlile normale, creatoare de „apostoli“, *populate cu elemente băștinașe dela țară*.

Observăm că, în afară de măsurile de ridicare a elementelor proprii, sistemul clasei conducătoare cosmopolite constă și din a înlătura toate condițiile de ridicare a elementului

autohton, începând cu împiedecarea oricărei reforme sociale, economice sau politice favorabilă păturii dela țară și terminând cu zădărnicierea pătrunderii în școli superioare a fiilor de țărani români.

Natural, că levantinii din pătura noastră conducătoare au fost atât de șireți, încât să șteargă orice aparență nefavorabilă acțiunii lor distrugătoare. N'au pregetat în acest scop să cânte chiar ei prin gazete și ziare „naționalismul“ și să plângă „suferințele de veacuri“ ale „robotnicilor gliei strămoșești“. Au mers uneori chiar mai departe, *provocând sau captând ei înșile „curente naționaliste“*, dar întrebuițând cele mai păcătoase mijloace *spre a doborî pe orice element băstinaș*, care ar fi încercat să porniască o mișcare românească sau să ajungă la conducerea acestui neam. Dela diversiunea cea mai meschină până la calomnia cea mai criminală au săvârșit totul, ca să *deruteze sufletul neamului dela adevăratele idealuri și dela recunoașterea veritabililor săi conducători*.

Toate aceste fapte demonstrează categoric, că pătura conducătoare a României *n'a suferit nici cea mai mică asimilare de fond în decursul veacurilor*. Dacă a suferit câteodată o asimilare de suprafață, — limba, numele, — aceasta constituie numai o *chestiune de oportunism*. Intre mica pătură dominantă, cosmopolită și între marea patură românească, care dă viață României, stă și astăzi larg căscată aceeași *prăpastie* ca și ieri. *O adaptare a acestei pături conducătoare cu marile interese naționale este imposibilă*, deoarece e descendența unor strămoși de prea inferioară calitate și e robită de tradiții prea rele.

„Ideile de umanitate și de liberalism sunt păreri omenești efemere, cari au dat naștere unor înjghebări sterpe, incapabile să le poată înfăptui“.

Cugeterea de mai sus aparține dlui A. C. Cuza și cuprinde rodul dsale intelectual sufletesc după 80 de ani de existență.

Numai un asemenea curent se poate numi național cu adevărat. Oricare altul, orice fel de nume amăgitor ar avea, *este fals și nu servește decât interesului de a se menține a*

unei clase păgubitoare și de a-și creia cariere strălucite a-numiți indivizi cu origini dubioase.

A servi interesele clasei amintite sau a indivizilor cu origini dubioase, însemnează *inconștientă* sau *complicitate* *condamnabilă* din partea românilor de baștină.

GHEORGHE DRAGOȘ.

Supremul naționalism: o țărănime sătulă, conștientă și progresistă

Adversarii noștri politici, — foarte slabi de-altfel, — nu pierd nici o ocazie fără să-ne înfățișeze opiniei publice drept filosemiți și internaționaliști. Nu ne sesizăm însă de insolentele lor calificative, fiindcă patima explică uneori înjuriile și răutatea. Ne simțim însă obligați să răspundem și să-i lămurim pe acei cari mai înclină a crede în învectivele debitate de către beneficiarii prostiei și întunerecului colectivității românești, pentru că aceștia din urmă prin lipsa lor de scrupule ar putea să țină încă pentru multă vreme țărănimea, această categorie socială în care noi identificăm însăși națiunea, — pe panta impilării și a tembelismului.

Nu cu „lotrii“ țărănimii vrem deci să stăi de vorbă, ci cu acei cari, ca și noi, vreau zile mai bune pentru această obidită clasă socială.

Noi, țărăniștii, ne-amales în configurația vieții politice românești, terenul cel mai spinos și accidentat. Avem de o parte pe acei cari fierb cazanul satanei, vrând să perpetueze și pe mai departe exploatarea celor mulți, dar slabi, și cari

și mai spun și naționaliști, iar de altă parte milioanele de țărani impilați și istoviți de jugul nedreptății sociale de până eri. Primii ne urăsc și improașcă în noi, iar țărănimea deposedată de încredere este destul de pasivă față de acțiunea întreprinsă de noi pentru emanciparea ei.

— Noi, țărăniștii, nu ne-am ales ca armă de luptă exte-riorizări și dialectice, cari impresionează, pentrucă detestăm frivolitatea și tactica demagogică. Programul nostru este apostolic, iar tactica noastră la fel. Arma noastră este aceea a persuasiunii prin iubire și sacrificiu, pentru năpăstuita țără-nime din ridicarea căreia ne-am format o țintă politică. Pro-gramul nostru este profund umanitarist și creștinesc și ostașii țărănismului nu pot să fie recrutați decât dintre acei cari nu sunt certați cu morala. Cei cu înclinații spre parvenitism și aventurierii vor fi întotdeauna indezirabili în partidul nostru.

Noi, țărăniștii, nu se știim să recunoaștem, că sub raport ideologic partidul nostru necesită încă injecții în doze mari de virus idealist. Cauza acestui fapt o găsim în umbra răz-boiului, care prin mentalitatea și concepțiile de viață la cari a dat naștere a făcut mediul uman refractar penetrațiu-nilor umanitariste. Și aci se mai adaugă și împrejurarea că partidele noastre nu reprezintă încă orientări ideologice pre-cise tocmai pentrucă întunerecul în popor este încă prea mare și masa de manevră în proporție egerată; masele româ-nești n'au pus dealfel niciodată guvernanților, chestiuni de programe politice. Ea simte însă că drepturile cucerite cu atâtea sacrificii sunt patente ficțiuni între împrejurările date și prin instinctul sănătos care o caracterizează, se încadrează tot mai hotărâtă în partidul nostru, care devine din ce în ce mai omogen sub raport structural ideologic.

Dar să intrăm în miezul lucrurilor.

Ni se spune, că nu suntem naționaliști. Apoi bine, dar în definitiv ce înțeleg prin naționalism acei cari ne aduc ast-fel de acuze? Că tot ce este bună stare să fie în mâini româ-nești? Că românul trebuie să fie primul cetățean în țara sa? Nu exagerăm deloc, când revendicăm pe seama țărănismului aceste deziderate politice. Numai că noi înțelegem prin român pe țaran, iar ei numai pe membri clicei lor. Ba, în plus noi luptăm cu toată convingerea pentru creșterea gradului de bună stare generală, sau în limbaj țărănist, — pentru democratiza-rea bunei stări. Și atunci să cercetăm dacă nu cumva naționa-lismul lor este o excocherie ingenioasă.

După concepția noastră naționalismul nu poate să fie ex-presia intereselor unui infim număr de cetățeni. Pentru noi ideea de naționalism nu poate să subziste fără cea de demo-crație și atunci putem să afirmăm din capul locului, că în România numai acela face naționalism autentic, care se mișcă pe linia de interese a țărănimii.

Dacă vom studia felul de gândire și structura sufletéască a cadrelor intelectuale din partidele zise naționaliste, vom constata, că ele sunt chiar la antipodul idealului naționalist. Naționalismul lor este sectar, fiindcă nu exprimă decât inte-

reșele unui mănunchiu de cetățeni; reacționar pentru că se dovedește a fi dominat de concepțiile strâmte ale oligarhismului; antisocial și antiumanitar pentru că intenționează să exploateze și pe mai departe poporul. Naționalismul lor, este cu alte cuvinte, strâmt și egoist, iar ideologia lor nu încadrează nici-decum interesele masei. Naționaliștii noștri vreau să se suprapună țărănimii ca o clasă privilegiată. Ei vreau să reînvie pe ruinele lumii apuse, fără să-și dea seama, o altă lume tot așa de nedreaptă. În concluzie deci, naționaliștii noștri foarte reușiți în aparență, sunt în fond dușmanii națiunii.

Ideologia țărănistă își trage argumentația, plecând de la faptul configurației demografice a factorului uman. Țărăniștii spun: 82% din populația acestei țări o formează țărănimea, iar din această cifră 95% sunt mici plugari, adică majoritatea covârșitoare, — natural ar fi deci, ca și politica de stat să aibă o orientare profund țărănistă. Țărănimea este țara. Ridicați țărănimea, și a-ți ridicat țara. Cu o țărănime slabă, sub raport economic, cultural și politic nu putem spera ca România să ocupe un loc mai de frunte în concernul popoarelor europene, decât cel pe care-l ocupă astăzi. Și atunci noi considerăm de ardentă necesitate, ca toată grija politicianilor noștri să fie îndreptată spre țărănime.

Dela războiu încoace, fără să mai vorbim de ceea-ce a fost înainte, s'a întâmplat însă tocmai invers. De interesele țărănimii nu numai că nu s'a ținut seamă niciodată, dar a mai fost și mințită în permanență. Ea a fost de fapt rezerva din cari își recrutau partizanii toate partidele politice. Parlamentul român, ales de țărănime n'a fost niciodată expresia intereselor acestei țărănime. Ea este pentru politicianii noștri, majoritatea întitulați foarte pompos de naționaliști, — numai o vacă de muls. Slaba valoare politică și incompetența țărănimii sub acest raport este evidentă.

Cei cari cunosc în intimitate pe politicianii noștri, știu, că ei sunt stipendiații industriilor și băncilor. Acestea plăteau cu ocazia alegerilor sume fantastice pentru acoperirea cheltuielilor de propagandă ale candidaților. Și la urma urmei țărănimea rămânea cu un pahar de rachiu, iar industria și băncile în situația de oligarhi ai vieții publice românești.

În România s'a guvernat în favorul industriei și comerțului, iar grosul nației române a fost uitat și neglijat.

Industriașii și bancherii sunt constituiți în asociații profesionale redutabile, dispunând de cele mai rafinate servicii de informație cât privește posibilitatea de eludare a diferitelor legi și regulamente. Prin organele lor de presă și prin ziarele aservite sunt în măsură să facă față în mod complect neprevăzutului.

Date fiind aceste împrejurări, industriașii și comercianții

sunt atot-puternici în țara românească. În concluzie deci, cărul politicei românești este mânat în chip dictatorial de un număr infim de mic de cetățeni, dispunând de bogăție, iar cele 14 milioane de plugari sunt lăsați în plata Domnului. Și ce este mai curios, că toate se fac în numele naționalismului.

Iar acum vin naționaliștii noștri și fără un strop de înțelegere și compasiune față de mizeria poporului românesc, vreau să rezolve marea problemă națională, care este exclusiv socială și de masse, prin eluatarea pentru moment a unui loc printre exploatare, sau înlocuirea lor în viitor cu o clică tot atât de spoliatoare și oligarhică, însă de origine românească.

Apoi, d-lor naționaliști, slabă mângăere pentru poporul român faptul de a fi exploatat de ai săi. El are încă proaspăt în amintire biciul dorobanțului, aplicat tot așa de fără milă de către boerul român, ca și de către cel ungar. El nu va mai tolera nici un fel de oprimare, chiar dacă aceia va veni dela frați. El vrea și egalitate de drepturi, nu numai exclusivitate de datorii.

Acesta fiind felul nostru de a vedea lucrurile, concepțiile de sus ne separă complect de așa zișii naționaliști. Pe noi ne preocupă mulțimea și ideile noastre politice reflectează interese generale, iar pe ei îi mână interesul de clică. Pretinșii naționaliști sunt contra evreilor și altor minoritari, fiindcă locurile deținute de aceștia le vreau ei. Noi însă, mult mai avansați și profunzi, vrem să deparazităm complect viața publică românească de orice exploatare, fie ei chiar și români. Idealul nostru politic este un țaran integru sub toate raporturile. Câtă naivitate d-lor, pentru-ca să credeți, că ne putem dispensa de evrei în câteva momente. Se vede, că uitați faptul, că bietul român n'are altă posibilitate de desfacere a puținului său disponibil, decât pe evreul, care-l speculează. Uitați bag'seamă, că Sâmbăta piața e moartă, neputându-se nici cumpăra, nici vinde. Eu vă sfătuiesc, pentru-ca să reveniți la realitate, să vizitați în acest scop orașele Sighet, Satu-Mare, Oradea și multe-multe, altele. Și mai uitați și aceia, că puterea economică este monopolul aproape exclusiv al străinilor, iar pe români — recte pe țaranul român — la-ți înfrățit pe vecie cu mizerie.

Să nu ne furăm singuri căciula. Să privim realitatea în față și să nu punem carul înaintea boilor. Când vrem să rezolvăm o problemă atât de grea, ca și cea care ne preocupă, trebuie să aprofundăm lucrurile și să studiem prin prisma sănătoasă consecințele măsurilor comandate de împrejurări, fiind-că în caz contrar în locul răului de azi ar putea să ne trezim în față cu unul mai mare.

Orice român obiectiv și conștient trebuie să-și dea seama, că prea a pus stăpânire desmățul moral pe pătura noastră intelectuală și un reviriment ar putea să vie numai dela popor

și prin popor, în sensul unui control de jos în sus. Pentru că democrația, așa cum ni-se înfățișează azi, este mai de vreme negațiunea ei și aceasta numai fiindcă țărănimea română este un conglomerat amorf sub raport social, economic și politic.

Treziți, deci, țărănimea, dacă vreți, ca această țară să-și merite numele! Pentru că țărănimea este nația, iar dacă noi descendenții de primă generație ne-am cam îndepărtat de ea, este pentru că am rătăcit.

Să lăsăm deci la o parte vorbele, pentru că naționalismul în acceptațiunea sa de astăzi este numai distructiv, iar cine este cu adevărat naționalist să lupte alături de noi pentru trezirea la viață activă de stat a grosului acestei țări, care până eri era bătut de toate intemperiiile. Pentru că numai în ielul acesta vom putea clădi România, care ne trebuie.

I. V. T.

Am primit la Redacție dela 1 Sept.—1 Nov. a. c.:

REVISTELE:

Viața Românească, București; — *Viața Basarabiei*, Chișinău; — *Tărâniismul*, București; — *Gândul Vremii*, Iași; — *Revista de Studii Sociologice și Muncitorești* (Director N. N. Matheescu), București; — *Libertatea*, București; — *Șantier*, București; — *Eu și Europa*, Deva; — *Progres și Cultură*, Tg.-Mureș; — *Cuget Moldovenesc*, Bălți; — *Colț de Țară*, Timișoara; *Scântea*, Gherla.

GAZETELE:

Democratul Român, Carei; — *Gorjanul*, Tg. Jiu; — *Crainicul*, Călărași; — *Reformatorul*, Botoșani; — *Orizonturi*, Slatina; — *Valea Bârgăului*, Prundul Bârgăului; — *Tribuna noastră*, Cluj; — *Gazeta Brașovului*, Brașov; — *Roata*, Oravița; — *Aurora Romanatului*, București; — *Glas Românesc*, Odorheiu; — *Aurora*, București; — *Brazda nouă*, Craiova; — *Gazeta Făgărașului*, Făgăraș; — *Vlașca nouă*, Giurgiu; — *Gazeta Ciucului*, Miercurea Ciuc; — *Mureșul*, Tg. Mureș; — *Craiul Maramureșului*, Sighet; *Țăranul Dobrogean*, Tulcea; — *Opinia*, București; — *Solia și Solia Drepătății*, Orăștie; — *Ardeatul*, Brașov; — *F. N. R.*, București; — *Românul*, Arad; — *Glasul Țărânimii*, Tg. Jiu; — *Glasul Ilfovului*, București.

CARTILE:

Cursul de educație pentru tineret (Timișoara, Iunie, 1936, pag. 133), editat de dl. Dr. I. C. Subțire, directorul școlii. Cuprinde darea de seamă asupra cursurilor ținute astăvară pentru tineretul național-țărânist din Banat, precum și rezumatul conferințelor rostitie cu acest prilej.

Cartea Noastră (Bălți, pag. 942), alcătuită și editată de un comitet, în frunte cu dl. Em. Catelly, prefectul județului Bălți. O vastă enciclopedie populară, cuprinzând expuneri rezumative, privitoare la istoria Românilor, istoria vieții noastre bisericesti, viața economică și geografia țării, sfaturi practice din diverse domenii, etc. O asemenea enciclopedie, bineînțeles realizată cu mai vaste mijloace redacționale și tehnice, ar fi necesar să se tipărească pentru folosința întregii țărâni, muncitorimi și pături mijlocii românești. Este un început demn de remarcat și se cuvine toată lauda harnicului comitet de cărturari dela Bălți.

ÎNSEMĂNĂRI

Gânduri cu prilejul unei sărbătorii

Partidul național-tărănesc a sărbătorit în Octomvrie împlinirea a zece ani dela ființarea lui în structura actuală rezultată din contopirea țărănismului de dincolo de munți până la mare și Nistru, cu vechiul partid național ardelen. Presa partidului a înfățișat, cu expuneri ample, însemnătatea acestui act politic, precum și sărbătorirea impresionantă desfășurată în Arenele Romane, din Capitală, la 18 Octomvrie. Presa zisă independentă și mai ales presa de dreapta, din lipsă de înțelegere a actului fuziunii, sau din meschine socoteli de club politic, n'a acordat însemnătatea cuvenită acestui important eveniment al vieții publice românești.

În România veche nici partidul conservator și nici cel liberal nu au satisfăcut politicește țărănimea. Reforma agrară incompletă dela 1864, raporturile de fapt dintre țărani și marii proprietari înjositoare pentru cei dintâi, parodia încercărilor de organizare a creditului rural, aservirea mișcării cooperatiste Statului politicianist, amânarea promisiunilor în legătură cu dreptul de vot, falsă și veroasă democrație liberală, adâncirea mizeriei sufletești, culturale și gospodărești a țărănimii au produs stări de revoltă, dorinți vii de emancipare, inițiative sporadice de organizare politică, mai ales în județele de munte. Mișcări politice izolate țărănești s'au semnalat și spre sfârșitul veacului trecut. Socialiștii ieșeni și apoi bucureșteni începuseră să propage și la sate doctrina lor, înființând ici și colo cluburi țărănești. La începutul secolului nostru s'au ridicat dintre țărani oameni viguroși, cari au pus respicat problema luptei pentru emanciparea și propășirea țărănimii. Se dedeau lupte cu caracter mai democratic la colegiul al III-lea pentru Cameră, colegiu care și el ființa tot pe bază cenșitară. Totuși nu se poate spune că până la războiul întregirii ar fi existat o mișcare politică țărănească unitară și generalizată; Dobrescu-Argeș, Dincă Schileriu și alții sunt precursorii partidului țărănesc, care urma să ia ființa abia după războiul cel mare.

După războiul întregirii dispoziția păturilor conducătoare, a marilor proprietari și a burgheziei față de țărănime se schimbăse. Țărănimea a dat cea mai însemnată jertfă, aceea a vieții, pe toate fronturile de luptă, apropierea dintre apropierea dintre clasele sociale determinată de condițiile specifice războiului, vântul revoluției, care bătea tot mai tare dispre răsărit, au fost împrejurări, cari au creat condițiuni favorabile împlinirii unor revendicări țărănești și posibilitatea de organizare a unei temeinice acțiuni politice înlesnită mult de acordarea votului obștesc. De altfel, vremea care a urmat războaielor a fost totdeauna favorabilă revendicărilor mulțimii care, prin jertfe fără număr își câștiga îndurarea celor puternici. În a doua jumătate a secolului al 18-lea țărani participară în Muntenia, sub Constantin Brâncoveanu și chiar în Moldova, ceva mai târziu, sub Vasile Lupu, la războaiele contra Turcilor, Ungurilor și Polonezilor; după aceste războaie s'a observat o tendință de liberare a țărănilor înecată apoi în mlaștina fanariotă. După războiul dela 1877 a străbătut iară țara românească un val de duioșie pentru țărani spart în stânca indiferentismului claselor intelectuale și a rezistenței claselor privilegiate. Partidele politice conservator și liberal, precum și derivațiile lor, își satisfăceau aripile mai avansate, promițându-le reforme și împlineau dorința retrograzilor nerealizându-le. Acest joe sinistru cu exigențele elementare ale unei civilizații rurale a durat până la război și ar mai fi durat mult și bine dacă aceasta nu venea cu duhul de înnoiri și prefaceri căruiua nu s'a mai putut rezista cu nici un artificiu de abili-

tate și lășitate orientală. Aceste împrejurări ne arată, că nu a putut fi vorba de nici un fel de democrație reală și aplicată în Vechea Românie, ci doar de pompoase și inutile exhibiții ocazionale și superficiale, pe cari le făceau falșii și înconștienții „amici ai poporului“.

Truda politică a Românilor ardeleni era cu totul de altă natură. Situația lor de oprimați ai regimurilor streine etnicește adăuga la mizeria lor socială și economică, sarcina de a sta permanent la pînda tuturor nelegiuirilor, pe cari maghiarimea le îndrepta împotriva ființei noastre naționale, bisericesti și morale. Tobiăgia fusese desființată la jumătatea secolului trecut, fără însă ca situația de fapt a țărănimii să se fi îmbunătățit prea simțitor. Până când opresiunea maghiară nu luase intensitatea reclamată de viziunea maladivă a Ungariei mari și omogene, țărănimea română se întovărășea deseori cu țărănimea maghiară, pentru a se resenla, împotriva feudalilor nesățioși. Atunci, când aceștia din urmă asociindu-și puterea autorității publice, au accentuat împilarea și pe plan național, Românii au considerat deopotrivă adversari pe toți Ungurii, aparținând tuturor elaselor sociale. Revoltele cari s'au deslănțuit mai aproape de vremea noastră, au avut un caracter național tot mai pronunțat. Românii și deci țărănimii ardeleni, care alcătuia 90 % din populația românească, le trebuia libertate politică, libertate de exprimare a gândurilor și voinții colective și individuale, libertatea de a-și desvolta cum credeau de cuviință cultura, biserica, viața economică și socială, le trebuia drept de vot, pămînt, descentralizare administrativă și dedeasupra acestora exigența superioară a soiritualității românești ardeleni era unirea cu frații cari locuiau în România liberă și provinciile împrejmuitoare.

În preajma marelui adunări dela Alba Iulia, care urma să proclame unirea Ardealului cu celălalt pămînt românesc, la poarta gândurilor și hotărârilor conducătorilor noștri se îmbulzea toate aceste cerințe ale sufletului ardelenesc, care reclama hotărâri radicale pe plan național, politic, social, economic și cultural. Catehismul aclamat și votat în marea adunare dela Alba Iulia nu a nesocotit nici una din marile doleanțe ale Românilor ardeleni, doleanțe, cari de altfel în mare parte erau ale Românilor de pretutindeni. Să se țină seamă de acest lucru: la temelia actului unirii stă o înaltă profesiune de credință pentru atașamentul necondiționat al Ardelenilor la unirea vecinică cu frații din celelalte provincii românești, precum și voința ca întreg neamul românesc să se desvolte și să trăiască democratic, folosind, ca instrument de exprimare a voinții, votul obștesc, realizându-se reforma agrară, păstrându-se un regim de libertate și înfăptuindu-se deseneutralizarea administrativă. Orice guvernare și îndrumare a țării în altă direcțiune decât aceia a principilor aclamate de întregul popor la Alba Iulia este o profanare a unei hotărâri superioare oricărei hotărâri individuale sau a unei minorități, este o provocare de ale cărei urmări neamul nostru trebuie ferit. Cele cuprinse în actul unirii dela Alba Iulia, s'au repetat, doar într'o formă puțin schimbată, în actele de unire ale celorlalte provincii.

În lumina acestor adevăruri și acte de voință exprimate de un întreg popor trebuie tălmăcită atitudinea conducătorilor partidului național din Ardeal în cuprinsul noiei Români întregite. Ei erau depozitarii unui mandat exprimat și încredințat solemn de neamul românesc din Ardeal adunat la Alba Iulia, precum și ai unei credințe intime, care îi lega de idealul de viață politică democratică. Oamenii politici din Vechea Românie, acei cari aveau răspunderea guvernării, au dovedit o totală și tragică neînțelegere a acestui îndoit aspect și cuprins spiritual-politic al oamenilor politici ardeleni. Au adâncit puțința acestei neînțelegeri și acei dintre ardeleni, cărora lipsindu-le betonul armat al unei credințe profunde și limpezi, au asumuț oamenii politici ai Vechiului Regat împotriva Ardelenilor, explicându-le fals și interesat fenomenul politic și procesul psihologic al Ardealului. Ardelenii cereau doar atât: dreptate într'un regim de libertate. Era greu de înțeles acest lucru și mai ales

era el în detrimentul societății românești întregite? De sigur că nu. Aceste idei simple, dar organice, necesare unei așezări noi politice, au fost răstălmăcite, purătorii lor batjocoriți, desăvârșirea unui proces sufletesc și social în mod absurd întârziată. Conducătorii partidului liberal în primul rând și mai ales Brătienii sunt vinovați de această dramatică incomprehenșiune, care a lipsit viața obștească a României, timp de aproape două decenii, de bucuria și entuziasmul creator al unirii liberatoare.

În afirmarea gândurilor lor naționaliste ardeleni au stat deseori alături de tânărul și vigurosul partid țărănesc, născut în județene de munte ale Munteniei, respirat apoi în întreg Vechiul Regat, contopit cu țărăniștii basarabeni. Mulțimea, care dincoace și dincolo de Carpați era încadrată în cele două partide, se simțea instinctiv alături și creiarea unui front comun permanent prin fuziune devenise o problemă de bun simț. Înțelegerea între conducători n'a fost rezultatul unor târgueli; ei au îndeplinit doar formele inerente unei asemenea împrejurări, restul era desăvârșit de mult.

Geneza fuziunii dela 1926 între partidul național ardelean și partidul țărănesc, a fost de esență plebiscitară. Structura preponderentă a ambelor partide era țărănească. Misiunea lor era comună: ridicarea neamului românesc pe trepte înalte de cultură și civilizație prin ridicarea țărănimii, alcătuitoare și păstrătoare de neam. Sufletul național s'a găsit și se găsește acolo unde vibrează sufletul popular, deci sufletul țărănesc. Țăranul român este pretutindeni același: nevoile existenței lui materiale diferă, dar sufleteste el este omogen în simțire, gândire, credințe și aspirațiuni. Țăranul este strâns legat de o unitate socială și economică închisă: satul. Comunitatea spirituală a satului, viața de sat, stau sub pecetea uniformității. Caracterul de uniformitate a satului românesc dă sufletului țărănesc o trăsătură de perfectă unitate. Aceste împrejurări specifice satului au impus, în chip firesc, contopirea tuturor forțelor politice, cari își întemeiază existența pe adeziunea masselor țărănești și pe lupta întreprinsă pentru emanciparea țărănimii.

Ardealul a adus în noul organism politic experiența suferinții de veacuri, spirit politic lucid, statornice în rezistență, îndrăzneală în lucrurile bine chibzuite. Partidul țărănesc a venit cu torța vremii noi, cu pulsația desprinsă din neliniștea și aspirațiunile marelui mulțimi dela sate, cu dinamismul propriu organismelor noi politice, cu zestrea grea a voinții nestrămutate de a da chip și cuprins nou Statului românesc de mâine. Cumpăna ramurei ardeleni atârna mai greu spre idealul legalității, iar aceea a țărăniștilor spre idealul dreptății.

Destinul a hotărât ca actul contopirii să fie patronat de 2 puternice personalități: Iuliu Maniu și Ion Mihalache. Iuliu Maniu venea cu prestigiul omului, care teauriza istoria vie a nației sale; Ion Mihalache aducea nimbul tranșelor și al creatorului de partid. Nu încercăm aci însealarea poortretelor celor doi mari conducători; am făcut-o cu alt prilej. O analiză obiectivă a formațiunii spirituale, temperamentale și intelectuale a acestor doi căpitani ai vieții publice românești duce, nedesmintit, la concluzia că Iuliu Maniu și Ion Mihalache și-au întins mâna, împlinindu-se astfel destinul, care a împletit de 10 ani și pentru totdeauna viața și ostenele lor. Două personalități, cari prin apropiere și reciprocă completare alcătuiesc un bloc unitar de gândire și acțiune, chezășuind isbânda acțiunii celui mai puternic organism politic al României. Liniile mari de acțiune și de gândire ale lui Ion Mihalache și Iuliu Maniu nu cer, pentru a fi parcurse cu succes, serviciile laterale ale grupurilor restrânse, cari s'ar situa fie în jurul unuia, fie în jurul celuilalt. Contactul direct cu mulțimile și cu oamenii aleși prin gândirea lor împede și onestitatea lor, sunt singurele antene prin cari conducătorii își pot absorbi ceva judecății lor drepte și îndemmurile pentru acțiunile lor bine chibzuite.

În 10 ani de când celedonă partide s'au unit, peste țară s'au abătut întâmplări importante. Atunci trăia încă regele întregitor de țară Ferdinand cu sfetnicul lui favorit Ion Brătianu. A venit regența și apoi, în 1930, firul regalității noastre s'a legat din nou prin suirea pe tron a regelui Carol al II-lea. Aproape jumătate din acest răstimp a trecut sub zodia partidului național-țărănesc. Criza mare economică a izbucnit sub prima lui guvernare, împiedecând o sumedenie de realizări, pe cari partidul le gândise; restaurația s'a făcut tot sub guvernul acestui partid. Din toate acestea partidul național-țărănesc sortit a da țării temelii și viață nouă, a ieșit cu bine, dar nu s'a putut tine pe linia reformelor pe cari le preconizase fiind silit să facă față oportunității, care îi impunea spre rezolvare mereu probleme neprevăzute.

Incheiat ciclul celor două guvernări, partidul național-țărănesc a intrat într'o nouă fază, fiind supus de cătră noua conducere, aceia a d-lui Ion Mihalache, unor prefaceri structurale. Programul a fost revizuit și adâncit, acțiunea partidului îndrumat spre noi obiective, ritmul mișcărilor lui accelerat.

În 10 ani de când cele două partide s'au unit, peste țară s'au abătut naționalism sui-generis, s'a întetit. Partidul se vedea expropriat demagogic de atribuțiile firești și organice ale gândirii, simțirii și rostului lui: patriotismul și naționalismul. Împotriva democrației, pe care el o propagă, s'au ridicat fel de fel de „salvatori ai națiunii“, paraponiști ai vieții publice, cari urmăresc salvarea lor proprie, iar nu pe aceia a națiunii. Împotriva național-țărănismului se ridică nenumerate acuze, rod al unei imaginațiuni bolnave sau al unei rele credințe intristătoare. Dar partidul luptă, rezistă și se smorește. Acest fapt îl văd bine adversarii lui și din această pricină întetesc atacurile lor lașe și mincinoase.

Omenirea este de câteva vreme la răspântia unor grele întrebări. Ea și-a renegaț rând pe rând toate filozofiile politice. Ea rătăcește astăzi printre ruinele iluziilor de ieri, căutând să-si clădească visurile ce o vor amăgi mâine. Printre această iluzii zac răsturnați mulți idoli ai trecutului pe cari, de sigur, un partid politic nui poate arunca împotriva viitorului. Poarta vremii noui partidul național-țărănesc să o deschidă cu cheia reformelor îndrăsnete pe plan național, politic, social, cultural și economic. În această rezidă taina succesului lui de mâine.

Să'ncheiem cu o urare și cu o viie dorință: sărbătorirea a două decenii dela contopirea partidelor, cari au realizat unirea și pe scena vieții politice românești, să o facem odată cu sărbătorirea marilor înfăptuiri, cari vor da României stare nouă, simțire și prosperitate nouă, cari vor alcătui armatura Statului național-țărănesc, de temeinică civilizație și cultură rurală.

V. J.

Apelul d-lui Ion Mihalache la sărbătorirea fuziunii

Dl. I. Mihalache, președintele partidului național-țărănesc, a lansat cu prilejul împlinirii a zece ani dela contopirea partidului național și a partidului țărănesc, un manifest din care reținem următoarele:

... „Acum optsprezece ani, armata glorioasă, care se întorcea cu cântecul victoriei, din iadul tranșelor, făurise România Mare, nu însă și România Nouă.

... „Izbânda de pe frontul războiului nu se putea opri aici. Nici biruirii din tranșee, nic învingătorii din revoluțiile naționale, care aduceau spre Țara-Mamă provinciile deslipite de veacuri, nu puteau suporta atmosfera politică a vechei Români. Aveau nevoie de alt aer și de altă viață. Rămânea deci de construit România Nouă. O alcătuire socială și națională potrivită jertfei celor ce muriseră și nădejzilor celor tineri.

... „Instrumentul politic istoric menit să spargă privilegiile de clasă, interese și deprinderi ale vechilor pături conducătoare, — iar pe de

altă parte să adune substeagul noilor aspirații comune pe fiii țării întregite — a fost partidul național-tărănesc.

...„Faptul fundamental, care a luat proporție de simbol al revoluției politice și sociale a noui României, a fost fuziunea partidelor național și țărănesc. Evenimentul acesta a rezultat firesc, ca un joc de afinități de structură și de luptă comună.

...„Partidul național-tărănesc din Vechiul Regat a fost izbucnirea energiei clasei țărănești, ajunsă în tranșee la conștiința de sine și deci, la închegarea ei într-o formă organizată. Partidul țărănesc basarabean, contopit din primele momente cu cel din Vechiul Regat, era expresia revendicărilor naționale și sociale a populațiunii românești de peste Prut. În fine, partidul țărănesc bucovinean, era un început de organizare a țărănimii și a unor tineri cărturari dezamăgiți de oportunismul păturilor înalte, câștigate și corupte de vechea școală austriacă. Partidul național-român, care urmărise decenii întregi idealul național, acum pe deplin realizat, se sprijinea în acțiunea lui pe intelectualii și pe clasa țărănească și urmărea aceleași țeluri.

...„Fuziunea partidelor național și țărănesc constituie evenimentul politic de ordin național cel mai însemnat dela război încoace.

...„Prin creierea celui dintâi partid românesc, răzimat, în primul rând, pe țărănimea — elementul național fundamental — și întins pe tot cuprinsul țării întregite, s'a întărit acțiunea Statului național românesc.

...„Cât de urgent și de necesar a fost acest eveniment în istoria politică a țării, ne-o arată ceea-ce s'a petrecut în alte țări noi.

...„Acolo, unde nu s'au realizat astfel de fuziune între partidele provinciale, nu s'a putut formula un ideal social și politic comun, nu s'a creiat o unitate de aspirațiuni și atunci ca o fatalitate, s'a recurs la lovituri de stat, care ar fi putut zdruncina noul așezământ național.

...„Toate mișcărilor de rededeptare ale Românilor, au avut nu numai un caracter național, ci în același timp și unul social. Așa au fost mișcărilor lui Horia, Cloșca și Crișan, așa a fost revoluția lui Avram Iancu în Ardeal și tot așa a pornit în ara Românească mișcarea lui Tudor Vladimirescu. Așa a fost mai târziu încercarea de organizare politică, conștientă a țărănimii de către Dobrescu-Argeș; și cu un astfel de spirit au eșit din revoluțiile lor provinciile noastre românești, precum și soldații țărani din tranșee, care au constituit primele celule ale partidului național-tărănesc. Pe acest drum al instinctului național, confundat cu instinctul țărănesc, înțelegem să stăruim mai departe, pentru a desăvârși opera noastră“.

Congresul mondial de pace dela Bruxelles

care a avut loc la începutul lunii Septembrie a. e., este prima încercare postbelică, de mari proporții, pentru coordonarea acțiunii forțelor pacifiste din toată lumea, și mai ales primul prilej al popoarelor de a se rostii pe cale directă, fără întortochelele ministerelor de interne (adesea în slujba unor interes. cari nu se împacă cu interesele adevărate ale masselor), în favoarea unei politici puse în serviciul păcii, nu printr-o propagandă defetistă neroadă, ci prin afirmarea solidarității internaționale și conlucrarea întru organizarea și apărarea păcii împotriva tulburătorilor, țări sau indivizi coalizați (fabricanții de arme).

Câteva antecedente nu sunt de prisos. Ultimii ani, precum știm, au zdruncinat grav prestigiul Ligii Națiunilor. Torpilat în plin de cele trei dictaturi dinamice, recte războinice, — de Japonia, Germania și Italia, — această adunare a reprezentanților oficiali din țările membre, înzestrată cu anumite insuficiente inițiale, de organizare și cu altele de funcționare, a dat popoarelor tragica dovadă că nu poate opri războiul

și nici măcar sancționa efectiv pe agresor. Sufletul multimilor pacifiste, deși desamăgit de acest dureros eșec al Ligii Națiunilor și de eșuarea totală a conferinței dezarmării, totuși a refuzat să accepte ca ideea războiului, a carnagiului viitor, ca desnodământ natural al relațiilor încordate dintre statele de pe glob. Apogeticii măcelului dintre oameni de data asta n'au reușit să birue conștiința politică și înțelegerea lucidă a masselor țărănești și muncitorești.

Reacțiunea împotriva depresiunii morale, cauzate de nereușita năzuințelor de pace, a venit, cum era firesc, din țările anglo-saxone, țări cu respirația politică normală, rezultanta atmosferei de sinceră democrație cu drepturi și libertăți cetățenești nestirbite. În Anglia, un fruntas al partidului conservator, lordul Robert Cecil, utilizând numeroasele societăți pacifiste engleze, a organizat un referendum — Peace Ballot, un adevărat plebiscit al păcii, — care a întrunit peste 12 milioane voturi exprimate pentru pace și dreptate între popoare. Inițiativa engleză, începutul deslănțuirii ofensivei pacifiste, a avut ecou în toate țările. Instinctul de conservare al masselor, voința de a trăi într'un regim de pace și dreptate socială s'a ajuns la ideea unei adunări mondiale pentru pace și anume la Geneva adunarea tineretului, iar la Bruxelles marele congres al tuturor organizațiilor politice, religioase, profesionale și culturale, cari și-au însușit ca ideal de luptă: pacea binefăcătoare prin dreptate între neamuri și oameni.

Miscarea nouă a masselor pentru pace a devenit cunoscută sub inițialele R. U. P., sau Rassemblement Universel pour la Paix. În România animatorul ei neobosit, din primul moment și până astăzi, a fost dl. dr. N. Lupu, vice-președintele partidului național-țărănesc. Ardeul democratic și-a manifestat aderarea prin organizarea unui comitet provizoriu al tineretului intelectual sub președinția d-lui prof. dr. V. Jinga, și lansând un apel către tineretului ardelean.

Congresul dela Bruxelles a reunit peste 10.000 delegați din 37 țări, reprezentând nenumărate organizațiuni pacifiste, muncitorești, religioase, feminine, etc. Au participat personalități, ca lordul Ditkinson, d-na Fr. Nansen, P. Cot, Ed. Herriot, Vandervelde, L. de Brouckère, prof. Word, Viruly, Bonehez, dr. Klepper, A. Tolstoi, etc.; cele mai puternice delegații, atât ca număr, cât și ca rezultate, erau cele venite din Franța, Anglia, Statele Unite și Rusia Sovietică. Delegația cehoslovacă, bunăoară, avea nu mai puțin de 340 membri, trimiși ai tuturor partidelor, dela partidul catolic până la cel comunist, spre deosebire de minuscula delegație română, care număra abia 5 membri. La Bruxelles și-au dat întâlnire toți luptătorii și vizionarii păcii, indiferent de credințele lor politice sau religioase.

Președinții congresului, lordul R. Cecil și ministrul francez Pierre Cot, au primit extrem de numeroase azeziuni și mesagii din partea frunțașilor vieții publice și intelectuale mondiale, dintre cari cităm pe d-nii Ed. Beneș, N. Titulescu, R. Rolland, Maiorul Attlee, arhiepiscopii de York și Canterbury.

Delegații congresului au lucrat în comisii; au existat câte o comisiune: economică, industrială, aviatică (cu participarea mai multor vedete internaționale, sub președinția onorifică a colonelului Lindberg), feminină, religioasă, sindicală, artistică, cooperatistă și parlamentară. O mențiune specială merită comisia sindicală, care și-a ținut desbaterile, sub președinția d-lui L. Yonhaux, secretarul Confederației generale a Muncii din Franța, și conferința agrară internațională — tot în cadrul congresului de pace, — la care România a fost strălucit reprezentată prin dl. dr. N. Lupu, ales vice-președinte și raportor al Conferinței.

Congresul s'a soldat cu o impunătoare victorie morală. Fără să se amestece în chestiunile de politică internă, a recunoscut unanim necesitatea ofensivei pacifiste pe baza următoarelor precepte, numite ale păcii:

Recunoașterea inviolabilității obligațiilor ce rezultă din tratatele de pace;

Reducerea și limitarea armamentului prin acord internațional, și suprimarea profiturilor fabricanților de arme prin naționalizarea industriilor de armament;

Întărirea Ligii Națiunilor pentru a putea preveni și opri războiul prin organizarea securității colective și a asistenței mutuale;

Stabilirea, tot în cadrul Ligii Națiunilor, a unui mecanism eficace pentru remedierea situațiilor internaționale susceptibile de a provoca războiul.

Deci, pacea organizată prin Liga Națiunilor, pe baza dreptății între popoare și cu respectarea angajamentelor internaționale. Și ca un corolar natural al mișcării pentru pace, declarația de război dușmanilor păcii, în primul rând ciocinilor popoarelor, fabricanților de arme, cari, împinși de lăcomia câștigurilor fabuloase, otrăvesc atmosfera înțelegerii dintre state, prin presa venală și uneltele lor politice. Congresul oferă Ligii Națiunilor tocmai ceea-ce îi lipsea: contactul cu viața, cu fluidul sufletului uman, elanul de luptă pentru idealul păcii nederutat de interese lăutarnice și păcătoase, cari au zădărnicit atâtea inițiative oficiale până acum. Congresul cere stabilirea justiției internaționale și apărarea ei prin înființarea aviației internaționale și fortificarea înaltului aeropag dela Geneva.

Discuțiile din sânul comisiunilor au evidențiat, că nu e suficient să dorești pacea. Cauza războaielor nu zace în oameni, ci în orânduirea noastră socială. Deaceia, spre a realiza pacea între țări, trebuie să avem în prealabil dreptatea socială, făcută țăranilor și muncitorilor. Fără echitate, fără o societate mai dreaptă, nu e posibilă pacea.

Pacea, oricât de paradoxal ar părea, mai trebuie apărută la nevoie și pe calea armelor, împotriva stăpânilor, cari, în neputință de a-și rezolvi problemele interne, recurg la diversiunea războiului. Mișcării pentru pace îi revine datoria de a da viață organismului Ligii Națiunilor și a determina alcătuirea, sub presiunea masselor, a unui front puternic al țărilor cari vreau pacea.

În desbaterile congresului s'a precizat, că mișcarea pentru pace, dusă prin comitetele naționale din fiecare țară, trebuie să fie o *mișcare națională*, pacea fiind bunul suprem al oricărui popor, iar tactica adoptată o condiție esențială a succesului acestei acțiuni.

* * *

Știu, că mulți se vor întreba, așa, cum m'am întrebat și eu, dacă mișcarea pentru pace este utilă și oportună în România. Vreau să-mi scriu gândul întreg și cinstit pentru cei de bună credință asupra încadrării generosității și patriotismului românesc în acțiunea mondială a R. U. P.-ului. Cât despre cei de rea-credință, las orice speranță....

Ar fi o mare gresală, dacă am socoti mișcarea pentru pace, ca o încercare defetistă, merită să slăbească puterea de rezistență, energia de luptă a nației românești. Nu e vorba să predicăm dezarmarea noastră morală sau materială. Dimpotrivă, mișcarea pentru pace în România *recunoaște* ca necesară întărirea ostirii noastre, paralel cu realizarea justiției sociale pentru masele de jos, cari, poate mâine, vor fi chemate să apere cu sângele lor pacea și integritatea pământului românesc, dar se opune la îmbogățirea hienelor moderne, a fabricanților de arme, adică vrea etatizarea, naționalizarea industriei de războiu, așa cum a preconizat deja cu ani înainte dl. *Iuliu Maniu*: mișcarea românească pentru pace, — repunând orice nerozie de imperialism românesc, și având convingerea profundă, că poporul nostru, țara noastră cu granițele actuale, se găsește pe linia dreptății popoarelor, — înțelege că lucreze pentru interesele românești, cari toate sunt interese pașnice, prin înșiruirea României în rândul țărilor, cari vor zacea pe calea securității colective

și a asistenței mutuale, organizate și apărute de o Ligă a Națiunilor refăcută și întărită. Da, perioada politică actuală nespun de dificilă impune mișcării pentru pace să pledeze în favoarea înarmării țării, căci până la dispariția stăpânirilor nedrepte și rășboinice, pacea trebuie apărută, țara are nevoie de armată puternică, gata să apere pacea și dreptatea între popoare, la menținerea cărora România sunt interesați în cel mai înalt grad.

România Mare este o operă de înaltă dreptate națională, realizată prin vitejia soldatului român și prin triumful principiului autodeterminării popoarelor, grație democrațiilor din țările civilizate, și în primul rând democrațiilor din Franța, Anglia și Statele Unite. Formarea României Mari ne indica calea naturală a politicii românești. Orice încercare de a schimba orientarea noastră externă spre a ne trece în lagărul țărilor unde stăpânește oamenii prin forță și cu mentalități de pradă — primatul forței și negația oricărei dreptăți dintre popoare — este criminală, fiindcă alături de atari țări, România își pierde poziția morală, sistemul firesc de alianțe și dezertează dela datoria sa de a contribui la o așezare mai bună a popoarelor civilizate. Dezavuarea d-lui Octavian Goga, de către presa hitleristă și declarațiile d-lui Mussolini dela Milano, sunt avertismente sinistre pentru rătăciții poporului românesc.

Mișcarea din cadrele R. U. P.-ului, pe lângă valoarea ei politică, mai prezintă și un folos real, în ce privește propaganda românească în străinătate. Protestele noastre antirevizioniste, contrabalansarea propagandei deșanțate, pe care o fac Ungurii, găsesc în acțiunea mondială pentru pace, date fiind principiile ei de bază, un mediu binevoitor. Să sperăm, că măcar acest considerent va pune pe gânduri pe unii patrioțarzi, dușmani ai R. U. P.-ului.

ARTUR ANDERCO.

„Pacea este în pericol, pacea trebuie salvată“

Apelul comitetului național român pentru pace

În cadrul celor hotărâte la congresul păcii, ținut în primele zile ale lui Septembrie la Bruxelles, sub președinția lordului Robert Cecil și Pierre Cott, congres la care au participat toate organizațiile și partidele politice — dela cele conservatoare și catolice, până la cele muncitorești din 54 de țări, cari înțeleg primejdia iminentă a războiului — a luat și la noi ființă un comitet național pentru apărarea păcii. Acest comitet a lansat următorul manifest:

„Pacea este în pericol, pacea trebuie salvată“

Aceasta este chemarea pe care 4500 de delegați, reprezentând 37 de țări, au făcut-o la recentul congres din Bruxelles. În ceasul marelui primejdii, când și un mai înfiorător 1914 amenință lumea, aceasta a fost chemarea adresată popoarelor.

Dezbaterile congresului dela Bruxelles au pus în deplină lumină marea primejdie a unui nou războiu, pregătit în inima Europei, în îndepărtata Asia, în Extremul Orient. Agenții războiului, acei cari pun deschis și violent chestiunea schimbării tratatelor; acei cari resping principiul păcii indivizibile și al securității colective; acei cari împrăstie sămânța discordiei și a măcelului — toți aceștia trebuie demascați, iar planurile lor împiedecate.

Răspunzătorii măcelului de mâine

Popoarele nu vor războiu. Nu l-au voit niciodată. Planurile sângeroase ale unei minorități nu trebuie să se răsfângă asupra vieții a milioane de oameni: tineri, bătrâni, femei și copii. Nu masele populare zădărnicesc înlăptuirea securității colective și ajută crimele înarmării. Răspunzători pentru nebuștile înarmări de azi și a crimei împotriva

umanității, care se pregătește pentru mâine. — când incendiul se va întinde din centrul Europei în toate colțurile lumii — trebuie căutați în rândul acelor, cari au ridicat războiul la o mistică națională și la un ideal.

Zid împotriva dușmanilor păcii

Congresul dela Bruxelles a dat semnalul primejdiei. România a fost prezentată prin 15 delegați din toate provinciile țării, din toate păturile sociale și înfățișând curentele potrivnice războiului. Prezența României la Bruxelles nu a fost întâmplătoare și nici o simplă manifestare de solidaritate internațională. Războiul care se pregătește, amenință în primul rând țara noastră. Interesele ei cele mai vitale, granițele ei actuale, independența ei, sunt amenințate.

Pentru-că războiul pregătit cu atâta grabă, va fi războiul revizionismului. El va duce la distrugerea unității și a independenței popoarelor mici. Alianțele politice și militare încheiate între țările ostile păcii, pun deschis chestiunea ciopârtirii României și și infeodării ei dușmanilor, care ne-au mai călcat și altă dată hotarele.

Destinele neamului românesc sunt în joc. Mîntea să ne fie trează și voința încordată. Să nu se înșele nimeni. Războiul odată pornit nu se va opri la hotarele României, ei o va cuprinde. Impotriva acestui războiu poporul român și toate naționalitățile conlocuitoare, trebuie să se ridice ca un singur om.

Silodar cu Reuniunea Universală pentru Pace (R. U. P.), comitetul național din România se adresează întregului popor, aflat între granițele țării și îl cheamă să facă zid împotriva dușmanilor păcii pe temeiul următoarelor principii, stabilite la congresul mondial pentru pace, dela Bruxelles:

1. *Recunoașterea intangibilității obligațiilor ce decurg în tratatele internaționale;*

2. *Restrângerea înarmărilor prin convenții internaționale și împiedicarea câștigului la producția și comerțul de arme;*

3. *Intărirea Ligii Națiunilor cu scopul de prevenire și curmarea războiului prin organizarea securității colective și ajutorării reciproce;*

4. *Organizarea în cadrele Ligii Națiunilor a unui mecanism, prin care să se poată modifica în bine situația internațională, care amenință să deslănșuiască războiul.*

Nici o alianță cu sprijinitorii revizionismului

Războiul ne amenință. Agresorii se cunosc. Dușmanii păcii sunt și dușmanii româniei. Cu atât mai de condamnat apare activitatea și agitația acelor, cari făcându-se purtătorii de cuvânt ai agresorilor de mâine, încearcă să seoată România din sistemul alianțelor ei firești și să ia o nouă orientare îndreptând-o spre lagărul războinic al acelor cari politicește și militărește susțin războiul și revizionismul.

O asemenea agitație și activitate constituie un adevărat act de trădare națională. România nu trebuie să se alieze cu cei cari pun în discuție integritatea noastră teritorială. Nici o alianță cu sprijinitorii revizionismului, nici o defetistă neutralitate nu trebuie măcar să se schițeze. O astfel de neutralitate nu este nici posibilă și nici în concordanță cu interesele țării.

Nu este posibilă, pentru-că războiul pregătit de dușmanii păcii, va fi dus pe linia revizionismului.

Neutralitatea este și primejdioasă pentru-că născând credința că agresorii vor cruța România, se adoarme vigilența și se paralizază energiile, cari trebuiesc tocmai mobilizate pentru apărarea păcii și păstrarea hotarelor de azi.

Menținând alianțele existente, întărind Liga Națiunilor, să strângem

cât mai puternic legăturile politice, economice și militare cu Franța, Anglia, Mica Antantă, Uniunea Sovietică, țări cari slujind ideea de pace, ne garantează însăși hotărârile. Să opunem încercărilor de destrămare internațională, frontul constructiv al popoarelor pacifice, iar înăuntrul granițelor noastre să înfăptuim unirea tuturor forțelor. Să demascăm fără cruțare pe dușmanii interni ai Națiunii, inspirați de interesele forțelor tenebroase. Să înarmăm masele populare cu largi drepturi și libertăți publice, garanții ale însăși tăriei militare a unei țări. Să interesăm la apărarea granițelor Românie — împotriva revizionismului — toate clasele sociale, fără deosebire de naționalitate, religie și credințe politice.

Să pășim hotărât la înfăptuirea frontului păcii.

Semnează: *Dr. Nicolae Lupu, Isabela Sadoveanu, C. Rădulescu-Motru, profesor universitar, în Răducanu, fost ministru, Gr. Trancu-Iași, fost ministru; C. Titel Petrescu, avocat; Mihail Ralea, prof. universitar; I. Hudiță, deputat; Victor Eftimiu, scriitor; C. Leanca, deputat; Al. Măță, avocat; Grigorovici, fost deputat; D. Mazilu, fost secretar general; Gr. Cazacliu, fost vice-președinte al Camerei; Demostene Botez, ziarist, fost deputat; Tudor Teodorescu-Braniște, ziarist, fost deputat; Eugen Zamfiroiu, fost prefect, fost deputat; preotul D. Rădulescu; general Negrei; I. Clopoșel, ziarist; Octav Livezeanu, ziarist; Cristel Ceaușoglu, fost deputat; Alex. Calotă, fost deputat; C. Parhon, prof. universitar; I. Flueraș, fost deputat; Lotar Rădăceanu, fost deputat; Ilie Lazăr, fost deputat; Geo Bogza, ziarist; Emil Serghie, directorul Teatrului Național din Iași; Victor Jinga, prof. universitar; preot Aurel Reu; Gh. Ciprian, scriitor și societar al Teatrului Național; V. V. Stanciu, avocat, fost deputat; Elena Meissner, profesoară; Mihail Sadoveanu, scriitor; Petre Andrei, prof. universitar, fost ministru; Octav Botez, prof. universitar; Alfons Herovanu, avocat; C. L. Vâlceanu, ziarist; Petre Groza, fost ministru; Em. Socor, ziarist, fost deputat; Ella Negruzzi, avocat; C. Carcali, președintele Federației muncitorilor ceferiști; Sever Bocu, fost ministru; Aurel Târnescu, secretarul Federației muncitorilor ceferiști; Onofrei Lunguleac, fost deputat; Ștefan Niculescu, președintele Uniunii sindicatelor ceferiste; Marin Ionescu și M. Avramescu, muncitori.*

Semnatarii acestui manifest alcătuiesc comitetul național provizoriu al „Reuniunii Universale pentru Pace“ (R. U. P.) din România.

Acest comitet și-a constituit următorul birou: președinte de onoare: N. Titulescu; președinte activ: dr. N. Lupu; vice-președinți: Gr. Filipescu, C. Rădulescu-Motru; secretari generali: Isabela Sadoveanu, Victor Eftimiu; casier I. Hudiță; membrii: P. Andrei, Sever Bocu, Victor Jinga, Ilie Lazăr, C. Leanca, General Negrei, Titel Petrescu, preot D. Rădulescu, M. Serghie, Em. Socor, Gr. Trancu-Iași.

* * *

Comitetul a hotărât începerea unei largi campanii în întreaga țară, în sensul celor cuprinse în manifestul program de mai sus și a fixat o serie de mari meetinguri în cele mai importante centre politice. Pe lângă meetinguri se vor organiza și diferite conferințe pentru popularizarea ideii de pace, pentru împrăștierea hotărârilor și discuțiilor cari au avut loc la Bruxelles, broșuri, un buletin lunar, etc.

Este Europa amenințată de un război de doctrine ?

Cunoscutul istoric italian, G. Ferrero, profesor la Universitatea din Geneva, a publicat un interesant articol, cu titlul de mai sus, pe care noi îl reproducem din „Adevărul“. Iată-l:

Lumea e preocupată de câțva timp, mai ales în Franța și în Anglia, de războiul doctrinelor, care se pare că amenință să sfâșie Europa. Dar ca un război de doctrine să fie posibil, ar trebui ca doctrinele să se opună unele altora.

Unde se găesc astăzi, în Europa, aceste doctrine opuse, care ar amenința să mobilizeze imensele armate ale marilor puteri?

Mărturisesc că nu le văd.

Singurul guvernământ care, astăzi, este întemeiat pe o doctrină, este acela dela Moscova. Doctrina are valoare sau nu, dar există. Ea a fost creată acum, aproape un secol; a fost dezvoltată în generațiile următoare de un număr oarecare de discipoli. Nici un alt guvernământ nu se mai bazează pe doctrină.

În țările care sunt guvernate după un sistem reprezentativ, doctrinele, care au servit la întemeierea acestui regim, au fost complet uitate. Există în Europa țări libere, nu pentru că există popoare cari cred în doctrina liberală, dar pentru că, în toate statele reprezentative legalitatea este încă destul de puternică, pentru a rezista încercărilor revoluționare de dreapta sau de stânga.

Cât privește fascismul și nazismul, este o ofensă adusă inteligenței dacă le numești doctrine. Ele sunt pur și simplu mistificări, create pentru a ascunde și justifica regimuri îngrozitor de arbitrar și tiranice.

Europa a decăzut prea tare, moralmente și intelectualmente, pentru a mai fi capabilă de un război de doctrine. Este totuși indiscutabil că raporturile dintre cea mai mare parte din statele Europei sunt rele. O neîncredere bănuitoare, o ostilitate surdă, temeri vagi se ascund sub raporturile diplomatice, în aparență obișnuite. De ce? Pentru că, Europa este astăzi divizată în trei grupuri de state, organizate în mod diferit, și care constituie, prin înșiși existența lor, o amenințare pentru ceilalți.

Existența unui guvern comunist la Moscova este o amenințare pentru toate statele, unde funcționează regimul capitalist.

Existența democrațiilor libere constituie o amenințare pentru comunismul rus, ca și pentru dictaturile totalitare ale fascismului și nazismului. Aceste dictaturi totalitare sunt o amenințare pentru comunism și pentru democrațiile libere.

Lumea s'a mirat de discursurile vehemente pe cari le-au rostit, de curând, fruntașii guvernului german și ai guvernului rus. Nimic mai ușor de explicat. Ba, dimpotrivă.

Guvernul dela Moscova știe, că rușii albi au ajutat mult partidul național-socialist, ca să câștige puterea și că ei exercită asupra lui o puternică influență. El știe, că cercurile industriale și bancare sunt, de asemenea, foarte puternice la Berlin, și că aceste cercuri ar dori, nu cucerirea unei părți din Rusia, ci restabilirea în Rusia a regimului capitalist, care ar redeschide Germaniei, industriei ei, comerțului și capitalurilor ei, imensul debușeu al pieții rusești.

La rândul lui, guvernul dela Moscova este o primejdie permanentă pentru nazism. Marxismul a pătruns adânc în Germania de aproape un secol; ar fi copilăresc să presupui că a dispărut complet după patru ani de guvernare național-socialistă. O parte considerabilă a Germaniei rămâne și va rămâne marxistă; și pentru această parte a Germaniei existența unui regim colectivist în Rusia, este o speranță, o puternică încurajare de a persista în opoziția ei tăcută, dar ireductibilă. Or, atâta vreme, cât această opoziție tăcută va continua, regimul național-socialist nu se va putea simți în totul puternic.

Printr'un fenomen psihologic analog, existența democrațiilor libere ca Elveția, Franța, Anglia și Belgia, este o primejdie neîncetată pentru fascism și nazism. Cele două guverne totalitare pot repeta în fiecare zi că Italia și Germania sunt astăzi fericite cum n'au fost niciodată; adevărul e, că Italia și Germania sunt grozav de nenorocite și că ele știu prea bine, că în Elveția, în Franța, în Anglia, în toate țările libere, se trăiește mai bine. Ele știu, că în aceste țări există, afară de libertate, mai multă bogăție, mai multă dreptate, moralitate individuală și publică, adică mai multă fericire decât în regimurile totalitare. Aproape în fiecare săptămână am ocazia să văd pe vre-un italian, care, după ce a făcut o scurtă călătorie în Elveția și în Franța, trebuie să se reîntoarcă

în Italia. Ei se întorc într-o stare de spirit vecină cu disperarea, ca niște oameni care trebuie să intre în pușcărie.

Atâta vreme, cât vor exista democrații libere în Europa, fascismul și nazismul vor avea să se teamă de forța distrugătoare, pe care o răspândește pilda fericirii relative, de care se bucură regimurile de libertate. Dar regimurile totalitare încep să devie o amenințare și pentru democrațiile libere. După venirea la putere a fascismului în Germania, mișcări fasciste s'au dezvoltat în toate țările libere. Aceste mișcări se dezvoltă și mulțumită încurajărilor și ajutoarelor pe care le primesc din țările totalitare, pentru cari slăbirea și căderea democrațiilor este o necesitate vitală. Aceste mișcări și ajutoarele, pe care ele le primesc, nu sunt încă nicăderi o adevărată primejdie, în nici o democrație; dar ele constituie și până acum o dificultate și o complicație. Ar putea deveni o primejdie dacă criza economică se agravează și dacă Franța și Germania continuă să dea o pildă de incoherență și de slăbiciune în politica internațională.

Iată de ce toată Europa se găsește într-o stare de luptă potențială. Iată o situație foarte gravă și care ar putea duce la războaie, chiar dacă toate statele Europei ar dori să păstreze pacea. Istoria secolului al 19-lea ne oferă în această privință un precedent, puțin cunoscut, dar foarte neliniștitor: situația creată în Italia între Franța și Austria, prin tratatul dela Campoformio, semnat în Octomvrie 1797. Prin acest tratat Austria și Franța își împărțiseră Italia de Nord: Franța întemeiasă republica Cisalpină și Austria luase aproape tot teritoriul republicii Veneției. Cele două state credeau, că făcuseră pace și nu doreau decât să trăiască în pace, fiecare păstrându-și ceea-ce cucerise.

Dar ce s'a întâmplat? Sub protectoratul Franței, în republica Cisalpină s'a format un guvern revoluționar, care a procedat repede la laicizarea societății și statului, la suprimarea congregațiilor religioase, la abolirea privilegiilor de noblețe. Dimpotrivă, la Veneția, Austria a păstrat instituțiile Vechiului Regim. Foarte repede regimul revoluționar al Cisalpiniei și echiul Regim al Veneției, au devenit o amenințare unul pentru celălalt: în Cisalpină elementele conservatoare, care nu admiteau revoluția, s'au îndreptat spre Austria, ca spre o salvare și au început să intrigheze și să completeze în folosul ei. În Veneția toate elementele revoluționare, care ar fi dorit un guvern, ca acela din Cisalpină, s'au îndreptat spre Franța și au început să intrigheze în folosul ei, pentru a stabili, cu sprijinul Franței, un guvern revoluționar. Din toate acestea s'a născut o situație atât de neliniștitoare, pentru ambele state, încât, câteva luni după încheierea tratatului de pace, Franța și Austria au început iarăși să se bată cu toată arzătoarea dorință de pace, care în-suflețea cele două guvernăminte; și ele au continuat să se bată, se poate spune, până la bătălia dela Waterloo. Pacea dela Campoformio a dat naștere unui război de 18 ani.

Tragedia aceasta se va repeta oare în Europa pe o scară mult mai întinsă? Viitorul ne-o va spune. Dar este inutil să ne facem iluzii: întregii lumi îi este frică și frica este marea cauză a războaielor. Primejdia este mai adâncă și mai gravă, decât așa zisul război între doctrine, care nu există.

Succesele democrației în statele scandinave

Alegeri generale în Danemarca, Suedia și Norvegia

Pe la jumătatea lui Octomvrie, au avut loc alegerile pentru Camera (Storting) în Norvegia, după ce, tot în toamna aceasta, s'au făcut alegeri pentru Senatul danez (Landsting) și pentru Camera suedeză. Față de asaltul impetuos împotriva democrației și a parlamentarismului din toată Europa, este extraordinar de interesant de văzut, cât de bine se țin partidele democratice din aceste state. Nu numai extremiștii de dreap-

ta și de stânga, dar și partidele democratice de pretutindeni au mult de învățat din rezultatele acestor alegeri. Adversarii democrației, fie că sunt partizani ai dictaturii fasciste, fie că doresc dictatura proletariatului, pot vedea cât de bine merg lucrurile, acolo, unde democrația este lăsată să guverneze în liniște; iar partizanii democrației pot vedea ce atitudine trebuie să aibă guvernele și partidele democratice pentru a-și menține favoarea populației. Am putea adăuga și faptul, că cele trei state sunt monarhii constituționale, nu republici, și că ele arată de minune cât de bine se poate împăca regimul monarhic cu guvernările democratice, spre folosul ambelor părți.

Vom face câte o dare de seamă asupra situației din cele trei state nordice și a rezultatelor alegerilor.

In Danemarca

Parlamentul danez se compune din Cameră (Folketing) și Senat (Landsting). În Cameră, repartitia mandatelor este următoarea: social-democrați 68, radicali 14, total 82 guvernamentali, față de 26 conservatori, 20 agrarieni și 12 deputați din diferite partide mici, total 58 opozanți.

Alegerile dela 15 Septembrie 1936 s'au făcut pentru jumătate din numărul total al senatorilor. Sociali-democrații se aflau la aceste alegeri într'o ușoară inferioritate, pentrucă în capitala țării, unde numărul muncitorilor socialiști este mai mare, nu s'au făcut alegeri.

Campania electorală s'a făcut cu multă pasiune, pentrucă de aceste alegeri depindea câștigarea și în Senat a majorității de către partidele de stânga. În adevăr, pe când în Cameră, cum am arătat, socialiștii și radicalii aveau majoritatea, la Senat, înainte de alegeri, majoritatea o avea opoziția. În adevăr, cei 76 senatori erau repartizați astfel: social-democrați 27, radicali 7, total guvernamentali 34, conservatori 13, stânga opoziționistă 28, total 41, la cari se adaugă un senator al insulelor Feroe, în afară de partide. Alegerile au adus patru mandate în plus social-democraților și două în plus conservatorilor, iar agrarienilor o pierdere de șase mandate. Prin urmare noul Senat se compune din 31 social-democrați, 7 radicali, total 38 guvernamentali, și 22 agrarieni și 15 conservatori, total 37, plus senatorul independent al insulelor Feroe.

În felul acesta, guvernul social-democrat Stauning-Munch, care până acuma avea majoritatea numai la Cameră, va avea și în Senat o majoritate de un vot. Abia de acum înainte acest guvern își va putea aplica în întregime programul, deoarece până acuma el trebuia, pentru a avea majoritatea și în Senat, să țină cont de postulatele partidului țărănist al agriculturilor mijlocii, partidul cel mai puternic din țară.

Partidele extremiste n'au obținut nici un loc; de altfel nici în Cameră nu sunt decât doi comuniști și prea puțini fasciști. Aceste partide n'au putut zdruncina democrația în epoca de mare criză; cum astăzi redresarea economică este în progres, este sigur că în anii ce urmează extremiștii vor avea și mai puține succese, iar guvernarea democratică este asigurată pe o perioadă de timp mai lungă.

Succesul social-democrației se datorește unei politici prevăzătoare și moderate. În momentul de față armonia dintre cele două partide din guvern este pusă la încercare de o singură divergență. Social-democrații doresc întărirea apărării naționale și înzestrarea armatei, pentru a face față evenimentelor politice externe, pe când radicalii vor ca Danemarca să continue reducerea armamentului. Se crede însă, că se va găsi o formulă, care să împace cele două partide.

In Suedia

Parlamentul suedez se compune din Cameră și Senat. Senatul, ales pe opt ani, se reînnoește câte o optime în fiecare an. Camera, compusă din 230 deputați, se alege pe patru ani. Ultimele alegeri au avut loc în Septembrie anul acesta.

Alegerile din 1932 au avut loc în toiul crizei, în timpul unor grave conflicte de muncă și imediat după formidabilul scandal financiar, Ivar Kreuger, care compromisese partidul liberal. La acele alegeri partidul social-democrat s'a prezentat, în cartel cu comuniștii, cu un vast program de realizări practice. El cerea să nu se reducă salariile și să se facă împrumuturi pentru a se întreprinde lucrările publice. Deasemenea agrarienii veneau cu un program în favoarea țărănimii. Aceste două partide au avut atunci mari succese în dauna conservatorilor și a liberalilor. Au fost aleși 104 socialiști, 58 conservatori, 36 agrarieni, 24 liberali, 8 comuniști. Naționaliștii și național-socialiștii n'au luat nici un loc.

Nici un partid nu avea majoritatea. Un guvern de coaliție n'a putut fi realizat. S'a format un guvern social-democrat, prezidat de șeful acestora, Per Albin Vansson, care a obținut în Cameră majorități dela caz la caz. Între măsurile luate de guvern multe corespundeau cererilor agrarienilor, așa încât cu începere din 1933 guvernul a fost sprijinit regulat de partidul agrarian, având astfel majoritatea asigurată.

Guvernul social-democrat și-a ținut promisiunea. El a combătut cu succes criza, a luat măsuri serioase contra șomajului, încât și-a câștigat mari simpatii. Totuși a fost răsturnat în 1935, când comisiunea apărării naționale a cerut noi înarmări, iar guvernul a declarat, că le admite numai cu condiția să se urce și pensiile de bătrânețe pentru muncitori. Agrarienii au votat contra și guvernul a fost pus în minoritate. A venit un guvern agrarian, care nu și-a putut asigura o bază parlamentară și a vegetat câțva timp, până la alegerile de astă toamnă.

În campania electorală, liberalii și conservatorii au încheiat cartel; parola lor a fost pericolul „comunist“, „dictatura roșie“ și celelalte formule, folosite pretutindeni, ca pretext contra democrației. Totuși social-democrații au avut un succes strălucit, grație realizărilor guvernului lor și poate grație faptului, că de astă dată n'au mai fost în cartel cu comuniștii, ca în 1928 și 1932; în schimb, partidul conservator a suferit mari pierderi. Numărul mandatelor lor a scăzut cu 14, dela 58 la 44. Au mai câștigat liberalii trei mandate, deoarece ecoul afacerilor Kreuger a început să se stingă, și comuniștii trei mandate. Ca atare, noua Cameră se compune din 112 social-democrați, 44 conservatori, 36 agrarieni, 27 liberali, cari acum își spun populaști, 6 comuniști suedezi și 5 comuniști „moscoviți“.

După alegeri, social-democrații au refăcut acordul cu agrarienii, cari au acceptat urcarea pensiilor de bătrânețe. De astă dată agrarienii au intrat chiar în guvern, unde dețin portofoliile apărării naționale, justiției și agriculturii, precum și un minister fără portofoliu.

În felul acesta guvernarea social-democratică este asigurată.

In Norvegia

Și în Norvegia social-democrații sunt partidul cel mai puternic, dar fără să aibă majoritatea absolută. În parlamentul trecut, cele 150 locuri erau repartizate astfel: social-democrații 69, conservatorii 30, liberalii 24, agrarienii 23, partide mici 4.

Actualele alegeri prezintau importanță pentru două motive. Se pune în discuție dacă social-democrații vor putea câștiga cele șase mandate de cari aveau nevoie pentru a forma singuri majoritatea. Altă întrebare era dacă grupul fascist, foarte activ și bătaios, sprijinit de unii studenți și alți tineri, va avea succese.

Rezultatul a fost o enormă creștere a voturilor social-democrate, cu 24 %, dar care, pe baza „geometriei electorale“, nu le-a adus decât un plus de două mandate, așa încât ei n'au obținut majoritatea absolută; conservatorii au câștigat 6 mandate, în special pe socoteala agrarienilor; liberalii au pierdut un mandat, iar fracțiunile mici două mandate. Nici comuniștii, nici fasciștii maiorului Quisling, n'au luat nici un loc. Noul

parlament se compune deci din 71 social-democrați, 36 conservatori, 23 liberali, 18 agrarieni și 2 din partidul popular creștin.

Rezultatul alegerilor va fi probabil un guvern de coaliție între social-democrați și un partid „purghez“. Se crede, că actualul prim-ministru, Nygaardsvold, va forma noul guvern, în coaliție cu agrarienii, ca și colegul său din Suedia. Numai o coaliție a tuturor partidelor burgheze, fără excepție, ar putea da o majoritate anti-socialistă, ceea-ce e puțin probabil.

Concluzie

Cum se vede, situația în cele trei state nordice, este foarte asemănătoare. De altfel și în Finlanda social-democrații au avut progrese vizibile la ultimele alegeri. Acolo situația este mai încurcată, din cauza lipsei de tradiție în guvernare, și a resturilor de influență rusească. În toate țările nordice avem o evoluție lentă, progrese însemnate pe teren economic și social; criza a bătut greu, ca în toate statele agrare, totuși a fost suportată fără zguduiri. Democrația a dovedit, că e capabilă de muncă constructivă, și că nu ea e vinovată în unele țări — unde acțiunea ei e sabotată de extremiștii de stânga sau de dreapta, — că lucrurile nu merg bine.

E necesar un singur lucru: ca partidele democratice să fie ele înseși convinse de puterea lor creatoare.

Puterea întunerecului

În ziarul „Țara noastră“, oficiosul național-creștin, cetim într'un articol, semnat de arhitectul I. Enescu, fruntaș al partidului, următoarele:

„Folosind ambițiile unor politicieni noi, precum și dorința de uitare a păcatelor unor politicieni vechi, Jidanii au creat și ajutat din răspuțeri partidul țărănist, partid, care era tot așa de puțin al țăranilor, după cum partidele socialisto-comuniste nu erau ale lucrătorilor“.

Templul prostiei politice la a cărui arhitectură lucrezi d-ta, d-le Enescu, zi de zi aproape la „Țara noastră“, ți-a stăvilat orizontul înțelegerii până la degradarea intelectuală, care se desprinde din afirmarea de mai sus? Dacă d-ta, poate, fiu de țărăn istovit de griji și nevoi, nu ai discernământul necesar înțelegerii unui mare fenomen politic românesc — crearea partidului țărănesc, — de ce nu faci, de ce așezi deasupra semnăturii d-tale de arhitect întunerecul neștiinței, care căzut în mâni naive să rodească cu puterea gândurilor simpliste și mincinoase? Cercetează, cum a luat ființă partidul țărănesc, cine l'a zămislit, care a fost lupta dârză pe care a dat-o și rațiunea de a fi acestui organism politic într'o țară formată din 80 % țărani, robotari ai pământului, cărora prostia d-tale le contestă dreptul de a-și avea partidul lor politic. Ceteam, nu de mult, într'o foaie înrudită cu aceia, unde scrii d-ta, și care face mult sgomot cu cerșitoria publică, tăinuind banii grei de desgust și rușine, pe care îi încasează, regretul, că în fruntea mișcării „naționaliste“ nu stă dl. Ion Mihalache. Desigur, paraponisiții vieții publice jinduesc, că nu pot aduce alături de ei pe marele țărăn și marele român, pe eroul războiului de întregire, pe marele căpitan al țărănimii, care prin mintea lui ageră, prin sufletul lui curat, prin nepregetatele lui ostenele a dat țărănimii române partidul ei, pe care îl conduce astăzi cu destoinicie, partid alcătuit din țărani și cărturari români, din moși strămoși. Nu vei înțelege, d-le arhitect, niciodată, rostul partidului țărănesc, d-ta, care ți-ai împuiat, poate, din tinerețe capul cu reziduri de gândire, cu informațiuni mincinoase, pe cari nu le-ai putut spune unui discernământ. Partidul țărănesc, și apoi național-țărănesc, nu este format și nici susținut de Jidani. D-ta, dacă știi aceasta și totuși afirmi contrarul, ești de rea-credință, iar dacă nu ști, la vârsta d-tale se cuvine să o înveți, pentru a nu mai scrie lucruri de care mai târziu să roșești.

Şeful d-tale — fiu de preot din Răşinari — om fără venituri avuabile, şi-a alimentat ucenicia politică cu jetoanele consiliilor de administraţie, în care sta, şi stă şi astăzi, alături de Evreii, împotriva căroră peroraţi zi de zi. Va veni vremea — şi nu peste mult, — când veţi fi plesniţi de obrazele cari nu ştiu dacă mai pot roşi cu crude adevăruri cari vor dărâma definitiv şandramaua politică în cari v-aţi acuiit. Şi vă vom obliga atunci să faceţi numărătoarea românilor din partidul naţional-ţărănesc şi aceea a jidanilor, cari au întreţinut, direct sau indirect, cu banii lor, elucubraţiile politice ale şefilor d-tale. Şi în ceasul marelui răfuei, să vii să te spovedeşti, d-te arhitect, forului care privindu-te adânc în ochi, te va obliga să rosteşti şi să accepţi adevărul.

„Lumea nouă“ a vechilor năvăliţi

Dl. Mihail Manoilescu a îndreptăţit, la primele d-sale manifestări, multe speranţe. Nu suntem ţara în care inteligenţa să nu fie preţuită. Din păcate, noţiunea de inteligenţă efectivă nu ne este îndeajuns de limpede; de aci au rezultat inevitabile decepţii pentru oameni de bună credinţă, cari doresc pe seama naţiei lor cât mai mulţi oameni inteligenţi, statornici, energici şi oneşti. Dl. M. M. este una din aceste mari decepţii; acest om deştept — pentru că o reală inteligenţă nu a dovedit până acum, şi-a schimbat în 10 ani de câteva ori atitudinea faţă de problemele cardinale ale societăţii româneşti. L-am cunoscut ca „neoliberal“, militând în partidul poporului, condus de mareşalul Averescu, l-am auzit pledând cu neruşinare pentru ţărănim în partidul naţional-ţărănist, ţărănim împotriva căruia scrisese mai înainte o broşură — şi astăzi şi-a întocmit o parodie de ligă, numită corporatistă, a cărei doctrină o militează în revista „Lumea nouă“. Vă puteţi uşor închipui sinceritatea şi temeinicia pe care o pune în acţiunea sa cea mai proaspătă acest saltimbanc voiajor al doctrinelor şi al organizaţiilor politice. Cariera d-tale, d-le Manoilescu, ai năruit-o definitiv. Vei mai reuşi să mai strângi în jurul d-tale, poate, o mână de proşti. Dar atât. Indrăselile scrise sau vorbite îţi vor fi tranşant retezate.

În „Lumea nouă“ se persiflează afirmaţia d-lui Ion Mihalache, făcută într-o împrejurare politică: „Statul ţărănesc e statul muncii; statul muncii cooperatizate pentru ţărani şi este statul muncii sindicalizate pentru muncitorimea dela oraşe“. În loc ca acest punct de vedere al preşedintelui partidului naţional-ţărănesc să fie cuviincios discutat, Lumea nouă“ spune: „Dl. Mihalache pregăteşte guvernul Blum de mâine. Dacă l-ar chema Blum, lucrul ar fi explicabil şi n'am mai avea nimic de zis. Cum îl chiamă însă Mihalache, nu putem să conchidem decât că este sau criminal, sau inconştient“.

Aceste rânduri le-am desprins din revista „Lumea nouă“ a inginerului Manoilescu. Şi nu sunt nici întâiele de acest fel şi, de sigur, nici cele din urmă. Aşa vorbeşte sinistrul îmbogăţit şi negustor de doctrine Mihail Manoilescu despre omul de o impecabilă ţinută morală, activitate şi gândire politică, Ion Mihalache, care stăruieşte de trei decenii pe linia dreaptă şi luminoasă a aceleiaşi credinţe politice, strângând în jurul sufletului lui mare, a dărzeniai şi inteligenţei lui organice majoritatea naţiei româneşti, o mare pleiadă de intelectuali recunoscuţi şi consacraţi. Osanele de acum câţva timp, pe care le rostea d-ta, d-le Manoilescu, nu l-au impresionat pe marele ţăran şi marele român Ion Mihalache, după cum vorbele murdare, pe cari i-le svârli astăzi îmbibate cu otrava paraponului, nu îl ating. Dl. Ion Mihalache stă pe înălţimi, din cari lichelisul nu îl va doborî niciodată.

DI Ion Raducanu de vorbă cu „Vencov“

În Septembrie, dl. I. Răducanu, fost ministru și astăzi Rector al Academiei Comerciale din București, a fost solicitat de ziarul „Vencov“, oficiosul agrarienilor cehoslovaci, să facă declarațiuni privitoare la politica partidului național-tărănesc român. D-sa, între altele, a spus și următoarele:

...„Idea unui stat țărănesc nu înseamnă altceva, decât pe deoparte, eliberarea reală a păturilor largi și a producției naționale printr-o nouă repartitie a venitului național și, pe de altă parte, ridicarea culturală a clasei țărănești, care reprezintă baza etnică a României.“

...„Oricine ar studia în mod obiectiv noul nostru program, al cărui autor este președintele nostru d. I. Mihalache, n'ar putea afirma că programul partidului național-tărănesc român se mărginește numai la considerente de ordin material, ori cât de justificative ar fi ele. Însăși concepția de viață, izvorâtă din mediul nostru istoric și național se opune cu aceeași vehemență atât împotriva comunismului, cât și împotriva liberalismului economic.“

...„Aici trebuie căutată slăbiciunea noastră, dar și puterea noastră de rezistență împotriva celorlalte partide din România. Slăbiciunea noastră, pentru-că ne găsim între extremiștii de sânge și extremiștii de dreapta. Noi suntem dușmanii declarați ai fascismului ca și ai bolșevismului. Dar, în același timp, aci se rezumă forța noastră împotriva celorlalte grupări politice din România. Avem programul nostru, avem convingerea clară, pe când ceilalți nu le au. Și după cuvintele lui Anatole France, cei cari nu au convingerea lor proprie, devin foarte ușor aderenți oricărei convingeri străine.“

...„Cum într-o țară democrația agrară reprezintă o nouă bază morală și materială pentru dezvoltarea interne, tot astfel colaborarea partidelor agrare pe planul internațional înseamnă o întărire și o susținere a păcii mondiale. Noi întreținem raporturi din cele mai bune cu partidul republican cehoslovac, în sensul acesta; nu numai pentru apărarea acestor interese comune ale celor două state din noua Europă, dar și pentru acea ideologie care corespunde dezvoltării celor două țări ale noastre.“

Extremismul de dreapta în Basarabia

Alegerile comunale, făcute în August, în unele comune din județul Lăpușna, au dovedit o îngrijorătoare sporire a extremismului de dreapta. Întrebat asupra acestor împrejurări, dl. D. Bogos, fostul ministru al Basarabiei și unul din oamenii cari au adus Basarabia la unire în 1917, a declarat unui ziar din Capitală, între altele:

„Extremiștii activează mai puțin în virtutea unui program, decât folosindu-se de lozinci simpliste, ce se adresează instinctelor primare ale multărilor.“

Cu toate aparentele, înșelătoare, ca de obicei, nu lozincă antisemită este aceea, care atrage lumea.

Țărănimea, judecă simplist:

— Hai să-i încercăm și pe aceștia!

Iar în fond, sătenii nădăjduesc într-o a doua expropriere, cu luarea pământului dela chiaburii satelor și proprietarii cari au mai rămas, pentru a-l împărți tinertului și celor ce n'au pământ.

În al doilea rând țărănimea nădăjduiește într-o cât mai radicală simplificare a aparatului administrativ și a celui fiscal.

Am auzit țărani spunând, că nu mai au nevoie nici de învățători, nici de jandarmi, nici de ogronomi, nici de perceptori, fiindcă pot face toate cu propriile lor mijloace.

Cine ar fi crezut vreodată că ideile lui Bakunin vor ajunge să fie

cunoscute de țărănimea noastră, prin mijlocirea ciracilor d-lui A. C. Cuza ?!

Scormoniți însă în sgura aceasta anarhică și veți găsi fondul social, veți găsi atâtea probleme, cari mai așteaptă rezolvarea, veți găsi dorința țăranilor pentru un traiu mai bun, dar și pentru o viață administrativă mai ușoară.

Pe de altă parte, propagandiștii extremei drepte, sunt — conștienți ori inconștienți — cei mai buni propagandiști ai bolșevismului.

Căci tinerii cu capetele înfierbântate, cari vorbesc țăranilor despre împărțirea averilor „jidanilor“, nu-și dau seama, că atunci când e vorba de împărțirea bunurilor, se știe numai de unde această împărțire poate începe, dar nu și unde poate sfârși.

Pe de altă parte, propagandiștii extremiști, promit la toate revenirea la „svobodă“, adică la acea anarhie comunistă, care a existat în Basarabia, dela izbucnirea revoluției și până la intrarea armatei române.

Ca naționalist de fapte, și nu de vorbe, simț o adâncă durere sufletească, văzând cum, după aproape două decenii dela unirea Basarabiei, se activează la slăbirea legăturilor sufletești ale neamului.

Indivizi inconștienți, cărora nu li se pune nici o stavilă, sunt gata să dea foc țării, numai pentru ca cei ce îi stipendiază, să poată veni la guvern.

Generația mea, generația unirii, a avut un alt ideal. Am socotit, că jertfele crude pe care le-a făcut neamul nostru și în timpul războiului, și în vremea revoluției, sunt suficiente pentru a asigura o perioadă de liniște, de unitate sufletească și de muncă constructivă pentru consolidarea și înălțarea statului durat de românii de pretutindeni.

Pe planul politic, socot, că guvernare a partidului național-țărănesc, cu aplicarea integrală a programului nostru, va aduce o schimbare radicală a situației, astfel că sătenii nu se vor mai simți atrași către formulele extremiste.

Simplificarea aparatului administrativ și fiscal, înlăturarea și sancționarea abuzurilor, care lovesc în țaran distrugându-l moralmente și materialmente, ridicarea țăranimii în genere, — iată câteva puncte de reper.

Dar pentru a se putea înfăptui toate acestea, e nevoie ca la cârma țării să fie un regim democratic, viguros, care ar putea uni toate forțele vii din această țară, încurajând tot ce este mai idealist, mai curat la suflet“.

Un cuvânt despre satul românesc

În prefața, pe care prof. dr! G. Marinescu a scris-o la cartea „Ereditate și Eugenie“ a d-lui prof. G. K. Constantinescu, citim, între altele:

„Am fost anul trecut la Govora și am rămas adânc surprins de mizeria satelor noastre. M'am îngrozit de ce am văzut în jurul Govorei, unde este o mizerie de nedescris. Am văzut acolo un copil, care plecase din zori de zi cu un coș de corcoduși necoapte și a ajuns la Govora ca/ să-l vândă, luând pe el 2 lei. A pierdut deci două ore ca să ajungă la Govora, să câștige 2 lei.

Când ne gândim, că/ în Govora se aduc mulți bani, ne așteptăm să fie acolo sate înfloritoare. Am găsit însă prea puține gospodării prezentabile — încolo mizerie și murdărie“.

Nu numai la Govora.

Iată-l pe prof. Marinescu cutreerând satele din jurul Capitalei:

„Am vizitat de curând comuna Militari, departe numai 5 minute de palatul Cotroceni. Vă rog, să mă credeți, că am rămas îngrozit de mizeria pe care am văzut-o acolo...“

Ca să ne arate ce se poate face pentru ridicarea satelor, prof. dr. G. Marinescu ne vorbește despre ce a realizat d. V. Sassu, ministrul Agriculturii, în comuna Cara-Murat, cu care ale legături apropiate.

Știm ce s'a făcut la Cara-Murat. S'au investit capitaluri enorme în construcții de tot felul. Dar, România are vre-o 20.000 comune rurale și ca fiecare comună să fie silită să aștepte regenerarea ei până când unul din fiii ei va ajunge ministru, ar trebui pentru ridicarea satelor din toată țara cam 20.000 ani!

Ridicarea satelor românești, D-le Profesor, se poate face numai printr'o politică generală, care să rezolve radical și integral marile ve vechile raiele ale satelor noastre.

Prefaceri agrare în Spania populară

Schimbările, ce s'au făcut în Spania populară, în legătură cu proprietatea rurală sunt cele mai importante și ele constituiesc un factor decisiv pentru viitoarea desfășurare a forțelor de eliberare în Spania.

Economia agrară din Spania se caracteriza până acum — după cum s'a arătat într'unul din numeroasele precedente ale revistei — prin extrema concentrare a proprietății de o parte și prin existența câtorva milioane de țărani infometaji și fără pământ de altă parte, precum și prin cultivarea insuficientă a pământului, atât din punctul de vedere al intensității, cât și din acela al întinderii. În momentul instaurării sale Republica Spaniolă a fost pusă în fața acestor probleme. Datoria primului parlament republican era de a face imediat reforma agrară pentru a corecta această stare de lucruri și pentru a organiza o mai juste distribuție a pământului. Cu toate că nu era vorba de o reformă îndrăzneată, ci numai de exproprierea prin răscumpărare a marilor proprietari, coaliția acestora a răspuns intențiilor îndreptățite ale guvernului prin sabotarea reformei agrare și printr'o crâncenă opoziție, care a culminat cu rebeliunea fascistă din August 1932 a generalului Sanjurjo.

Fărămițarea forțelor de stânga, precum și lipsa de hotărâre a primului guvern republican în fața conspiratorilor monarhiști și fasciști a deschis acestora drumul spre putere. Nemulțumirea țăranilor față de atitudinea echivocă a guvernului democratic-burghez în ce privește aplicarea reformei agrare, a fost larg exploatată de fasciștii ale căror promisiuni demagogice au făcut țăranimea indiferentă față de soarta acestui guvern. Fasciștii au ajuns la putere, iar promisiunile acestora de a da pământ țăranilor au fost uitate. Dimpotrivă chiar, politica agrară a reacționarului fascist Gil Robles s'a străduiut să întărească exploatarea țăranimii și să repună în vechile drepturi pe latifundiari.

Dar a urmat isbânda dela 16 Febr. 1936.

Ce a însemnat pentru țăranii spanioli această victorie a frontului popular, o arată clar cifrele:

din August 1933 până în 16 Februarie 1936 s'au dat țăranilor 164.265 ha.;

din 16 Februarie 1936 până în 17 Iulie 1936 li s'au dat 712.070 ha.;

iar din 17 Iulie 1936 până în 15 Septembrie 1936 s'au făcut improprietări pe 719.910 ha.

Deci, în vreme ce guvernele de dreapta, timp de aproape 2 ani, n'au expropriat în întreaga Spanie decât 164.265 ha. — și acestea prin răscumpărare, — guvernele, ieșite din voința națiunii spaniole, în 5 luni numai, au expropriat fără răscumpărare și au improprietat pe țăranii cu 712.070 ha., adică cu 433,7 % mai mult decât sub guvernarea de dreapta, iar dela isbucnirea răscoalei fasciste până la 15 Septembrie s'au dat națiunii spaniole 719.910 ha., adică cu 438,4 % mai mult decât în cei doi ani de guvernare reacționară.

Spre a face efectivă presiunea pământului, guvernul a luat măsuri pentru acordarea de credite și ajutoare țăranilor. Prin aceste măsuri pământurile date spre cultură se productivizează din primul an și în același timp satele sunt salvate de plaga cămătarilor. Din statisticile Instituului

de Reformă Agrară reiese, că guvernele voinei populare au acordat până acum țăranilor, pentru instalațiuni și pentru ameliorări, credite de o mie de ori mai mari, decât li-au acordat guvernele de dreapta:

Credite dela 1 Oct. 1933 până la 16 Februarie 1936: pentru instalații 26.431.370 pesetas; pentru ameliorări 1.045.520 pesetas.

Credite dela 16 Febr. 1936 până la 23 Sept. 1936: pentru instalații 67.087.562 pesetas; pentru ameliorări 2.266.520 pesetas.

Prin împroprietărirea țăranilor și utilarea gospodăriilor lor guvernul partidelor de stânga transformat baza socială a economiei agrare spaniole, smulgând Spania din cătușele Evului Mediu.

Împroprietărirea țăranilor rezolvă și cealaltă problemă neliniștitoare a economiei agrare spaniole: cultivarea insuficientă a pământului. Înainte de 16 Februarie 1936 din cele peste 50 milioane de ha. ale Spaniei numai 20 milioane erau cultivate, adică 40 %. Acest fapt e o consecință a felului în care era distribuit pământul. Latifundiarii preferau să lase, ea și latifundiarii din Anglia de o pildă, o mare parte din pământurile lor ca terenuri de vânătoare sau le destinau creșterii taurilor. Exproprierea și cedarea lor pentru munca țărănească va lărgi și va intensifica cultivarea lor. Cuvântul de ordine al noului ministru al agriculturii — Vicente Uribe —: „nici-o palmă de pământ să nu rămână necultivată“ e urmat cu însuflețire pe întregul teritoriu al Spaniei populare.

C. D.

Un muzeu al culturii țărănești din Olanda

Olanda e țara muzeelor. În nici o parte din lume, pe un teritoriu așa mic, nu se află atâtea muzee, ca în Olanda. În primul rând sunt marile muzee din Amsterdam, Haga și Rotterdam. De asemenea și în alte orașe mai mici se află colecții și muzee bogate și pline de interes ca de pildă la Haarlem, Leiden, Dordrecht, Utrecht ș. a. Majoritatea acestor muzee cuprind mărturii în legătură cu nivelul cultural și economic al orașelor și satelor olandeze. Unul din acesta, consacrat culturii țărănești, se află la Arnhem. Ceea-ce e interesant e că acest muzeu se află situat sub cerul liber.

Arnhem, oraș cu o populație de 80 mii locuitori, se află situat lângă granița Germaniei din spre Rin. E un oraș modern, plin de parcuri și grădini frumoase. Împrejurările formează o scenerie de coline ferme-cător de frumoase, pe unde pasc turme de oi și vite de casă. Orașul e format mai ales din olandezi, care s'au întors din colnii și și-au construit locuințe pentru restul zilelor.

Muzeul de sub cerul liber sau „Nederlandsch Openlucht-muzeum“, cum sună în olandeză, se întinde pe un teritoriu de aproape 30 ha. și e situat în apropierea orașului de care e legat printr'o line de tramvai.

Ideea muzeelor sub cerul liber a apărut mai întâi în țările nordice, unde au și căpătat o mare dezvoltare. Muzeul dela Arnhem e de dată nu tocmai peche. Inițiativa se datorește arhivarului F. A. Hoefer, din orașul Hatem, care a atras atenția asupra modelelor scandinave. În anul 1912 Hoefer a convocat la Arnhem pe toți cei care îi interesau un astfel de muzeu. Aci a avut loc o consfătuire a interesatilor din toată țara. În urma consfătuirii s'a format o asociație, al cărei scop era înființarea unui muzeu după propunerea și modelul dat de Hoefer. Era vorba să se adune în acest muzeu lucruri vechi și obiecte aparținând clasei țărănești, care să arate generațiilor viitoare cultura și posibilitățile de muncă ale înaintașilor lor. Adunarea materialului a durat șase ani. Și cu toate că în vreme asta a izbucnit războiul, asociația și-a continuat munca până ce la 13 Iunie 1918 a avut loc deschiderea muzeului.

La început se credea, că muzeul va lua ființă undeva în preajma unui oraș mare, ca Amsterdam, de pildă. Ori pentru bogăția obiectelor strănse trebuia o suprafață de cel puțin 25 ha.. ceea-ce ar fi fost foarte

greu de căpătat în împrejurimile unui mare oraș. De aceea asociația s'a adresat primăriei din Arnhem cu rugămintea de a-i ceda moșia: „De Waterberg“.

Muzeul din Arnhem poate fi considerat ca a treia secție a muzeelor din Olanda. In primul rând vin cele arheologice și cel dela Leiden, iar în al doilea rând muzeele istorice și artistice, ca cel din Amsterdam. Cel dela Arnhem are caracter etnografic.

40.485 bordee, 4.836.845 locuințe insalubre 8.000.000 sticle de șampanie ! . . .

Nu mai încapă nici o îndoială. Suntem țara celor mai triste și mai deprimante recorduri. După comunicatul ministerului Sănătății, comunicat prin care ni se anunță oficial, că figurăm în fruntea satelor cu procentul cel mai ridicat în dispariția timpurie a copiilor mici, — iată că o statistică, tot oficială, ne furnizează următoarele extrem de interesante date: România numără la 5,078.820 locuințe sătești, 40.485 bordee, 942.415 construcții din cărămidă și piatră, 2.188.287 locuințe lipite cu pământ pe jos și 1,648.558 locuințe sătești, cari nu au latrină.

Nini în Abisinia, eredem, raportul „de forțe“ nu poate fi altul. Cu atât mai mult cu cât cele 40.485 de bordee și 4.836.845 locuințe insalubre stau alături — la noi — cu 335,000.000 litri de vin, 50,000.000 litri bere, 10,000.000 litri țuică și — citiți bine — 5,000.000 (cinci milioane) litri șampanie, respectiv 8,000.000 de sticle.

Atât s'a băut în România în cursul anului trecut.

Cifrele n'au prea fost niciodată argumente hotărâtoare pentru populația scumpei noastre țări analfabete. Fiecare român, exceptând bancherii, faliții și oamenii de afaceri, — dealtfel atât de reduși numericeste, — păstrează pentru cifre o idiosincrasie, fără păreche, transmisă din generație în generație și păstrată ca un sfânt tezaur de familii de care nu trebuie să ne despărțim niciodată. Cifra globală a bugetului nu ne interesează. Raportul între venituri și cheltuieli, între import și export asișderează. Statisticile ne plictisesc. Până și socotelile de neînălțurat ale bugetului individual, buget de mizerie și de foame, ne sunt indiferente, partizani fiind ai clasiceii formule naționale: Cinci câștigi, șapte mănânci, restul dai cu dobândă... Este prin urmare firesc ca cifrele din statistica de care ne-am slujit în articolul de față să treacă neobservate și desconsiderate, cu toate că în rigiditatea lor dăinue probleme de extremă gravitate, pentru toată economia și — dacă voiți — pentru toată existența acestei țări cu șaptesprezece milioane de suflete

Anunță Ministerul Sănătății — de pildă — că deținem recordul mortalității infantile. Două sute de mii de suflete plătesc în fiecare an tribuit de sânge morții și în bună parte procentul acesta înspăimântător se datorește celor 4.836.845 de locuințe insalubre existente astăzi pe pământul satelor românești.

Luat-a cineva vre-o măsură în această direcție?

Odihnitu-s'a vre-una din Excelențele noastre, foste, prezente și viitoare, — o noapte numai — în cuprinsul zidurilor umede ale uneia din aceste 4.836.845 de locuințe, în care „trăesc“ totuși de patru ori atâtea suflete? Suflete de români, cari în viața lor n'a pus — și generații întregi nu vor pune încă — gura pe un strop de șampanie, din stocul celor 8,000.000 de sticle, consumate în decurs de numai 465 de zile...

Sunt stări de revoltă pe a căror zăgăzuire continuă să nu conteze prea mult sinistrii profitori ai mizeriei românești.

Cântecul țăranilor

Cu prilejul sărbătoririi fuziunii partidelor național și țărănesc s'a cântat, la Arenele Romane, de un cor bine încheșat, „Cântecul țăranilor“, întocmit de cunoscutul scriitor și poet, d. Victor Eftimiu, care l-a și declamat:

Cântecul țăranilor

I.

*S'au ridicat și vin țăranii,
Că-i vremea celor mulți acum.
Să se ferească toți dușmanii
In lături, în lături din drum!*

*Ne-am trezit și nu mai vrem robie,
Căci anii grei ne-au fost destui,
Am zidit o nouă Românie
Și n'o s'o vindem nimănui!...*

Refren:

*Venim, venim, puhoi de munte,
Înainte, fraților, mereu.
Vai și amar cui o vrea să ne'nfrunte
Nainte toți cu Dumnezeu!*

II.

*S'a isprăvit cu iobăgia,
Că lanțul neamului s'a frânt;
Noi suntem toată România,
Stăpâni acestui pământ.*

*Voi, plugari, ce răscoliți ogorul.
Și voi, mineri nepăstuiți,
Ridicați în Slavă tricolorul
Și lângă noi subț el veniți.*

Refren:

III.

*Vestmântul alb de sărbătoare
Voios de-acum va flutura,
Că știm noi singuri ce ne doare.
Și singuri dreptate ne-om da.*

*Muncitor cu slova și ciocanul
Să vii alături de noi...
Frute bun ți-a fost mereu țăranul
Și vom învinge amândoi!*

Refren:

Cum vorbește un bărbat de stat englez

Lloyd George a rostit la Manchester un discurs, care este viu comentat de opinia publică britanică, fiindcă el precizează atitudinea fostului prim-ministru față de regimul nazist, după recenta sa vizită la cancelarul Hitler.

La acest discurs, Lloyd George s'a pronunțat în modul cel mai cate-

goric în favoarea democrației și a indemnat partidel democratice de pretutindeni, să întreprindă o acțiune pentru a arăta popoarelor, că libertatea este un mijloc de înălțare a oamenii, cu mult superior oricărei autocrații.

„Eu sunt împotriva dictaturii — a declarat Lloyd George — fiindcă istoria a dovedit, că instalarea și menținerea regimurilor de dictatură nu este cu puțință decât prin întrebuințarea unor metode menite să provoace indignarea oricărui om civilizată.

In al doilea rând sunt împotriva dictaturii, fiindcă indiferent de avantajile momentane ale unui asemenea regim, prea mare este pierderea marelui avantaj moral al posibilității de colaborare și bună înțelegere între toți locuitorii unei țări.

Intreaga mea viață am consacrat-o libertății și vouă muri luptând pentru apărarea acestui ideal. Dacă veți vedea vreodată că am pornit pe căi piezișe, vă rog, să chemați un specialist în boli mintale!“

Mișcarea cooperatistă în lume

O statistică a Biroului Internațional al muncii constată, că în lume sunt 63.000 societăți cooperative de consum cu 90 milioane membrii și 488.000 societăți cooperative agricole cu 44 milioane membrii.

Pentru exercițiul anului 1935 cifra de afaceri a societăților cooperative de consum s'a ridicat la aproape 63 miliarde franci elvețieni, iar a celor agricole la mai mult de 7 miliarde.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Voevodul pe . . .

Intre nenumărate alte ineptii, idiotisme și grosolării, descoperim în cartea d-lui Bleagoș Prostopopescu, următorul portret al generalului Cantacuzino. Deși figura zaharisitului Zizi 1), nu ne-a impus niciodată vre-un respect oărecare, totuși dintr'o condescendență explicabilă față de matuselema sa vârstă, noi n'am fi îndrăsnit să ne batem joc cu atâta cruzime de fleșcăita d-sale personalitate. În ceiace se vrea romanul consecințelor asasinării lui Duca, văzut din interiorul mișcării, care a înarmat mâna asasinilor, roman prețios din punct de vedere documentar, pentru că pune într'o lumină obligator justă pe acei care vor să ne reformeze țara și sentimentele (din moment ce romanul dlui Porcoprotescu este o dare de seamă quasi oficioasă), găsim următorul pasaj:

Doamne, de ce n'am eu talent²⁾, ca să scriu un roman cu Vivi Brancovan! Aș începe spunând că Vivi Brancovan, prinț de curat sânge românesc³⁾, dar mai ales prinț de suflet și de faptă, a fost de Dumnezeu — lucrul e cert⁴⁾ — făcut, ca să-l împace pe domnul Eulampe cu lumea. General Vivi Brancovan! Mai pe scurt Vivi; — vine dela vivat, întrebuințat la chef de Ruritani (așa se chemă România în elucubrițiile d-lui Prosto-porescu), ca dovadă că se trag din viță (de vie) latină. Unii ar spune, că Vivi mai fusese făcut și ca să trimită undeva pe toată lumea — una din curiozitățile acestui os domnesc. printre noi, fiind de a se întro-

1) În roman Vivi Brancovan.

2) Deși n'are talent, dl. Prostopopescu, scrie.

3) Din Fanar.

4) Dacă spune dl. Bleagoș.

duce în familia oricui, pe calea prietenească a vocabularului... Cert e că, amestec neprevăzut de eroic și burlesc, de sublim și naivitate, de rafinare și candoare, de glumă și elan, de jertfă și cotidian, el a venit pe lume în cealaltă și pe amândouă ascuțându-le — cu vârf de sabie sau de spirit — în fabulă și anecdotă. Uman ca un erou de baladă populară, frumos ca romantismul lui Hugo, sinteză ambulată de extreme, condotier al idealului, Gavroche sexagenar, Cyrano cu vorbă de cafea și vână de armăsar (vezi și Ezechiel, faimosul capitol!), mai presus de orice: un soldat rănit, care-și aduce aminte de tronuri⁵⁾. De tronurile Bizanțului ocupate în veac de strămoșii, care i-au lăsat în sânge un drapel de pară și în inimă, istorie⁶⁾. În vinele lui curge, da, istorie și este ea care-i face nasul acvilin, barba de împărat și sufletul de copil. Este ea cu ajutorul căreia, cu un gest de omegie și legendă, acest bazileu al caracterului face dintr'o țiară o chivără de bufon și din această iară o țiară; după cum din virtute face haz, iar dintr'o glorie o tumbă, ca din această tumbă să ți se ridice iară în picioare și din nou să ți se arate ochilor purpură și hermină...⁷⁾.

Un voevod trăznit, cu fruntea în nouri și picioarele în praf, un voevod în pijama, un voevod pe oala de noapte, dacă vreți, dar nu mai puțin un voevod⁸⁾.

Mai mult decât atât, am adăuga noi, un voevod în oala de noapte, romantic și medieval, călare pe bravură și legendă, una desăvârșind-o

⁵⁾ Serios? Nu cumva!

⁶⁾ Considerațiunile acestea istorice din cartea d-lui Protopopescu și din sângele generalului, se referă la epoca, necunoscută până acum de curând, când românii euceriseră bizanțul și instalaseră domni pământeni de ai noștri pe tronul lui. Pentru detalii, consultați arhivele Academiei Române, care au publicat la timpul cuvenit comunicările emeritului istoric Protopopescu, precum și memorabila sa lucrare (se găsește foarte greu), „Bizanțul sub stăpânirea românească, sau, în sfârșit, justă explicație a epocii fanariote“. Bazat pe irefutabile documente, descoperite cu multă trudă în arhivele secrete ale unor centre de cultură ca „Gaga“, „Colonade“, „Cavura“, unde d-sa și-a petrecut cea mai mare parte din existența de până acum, emeritul istoric, dramaturg, poet și romancier (uite, Iorga nu e Iorga), a reușit să revoluționeze între două sughițuri concepția curentă asupra unei dureroase epocii din istoria românilor. Atât în comunicările dela Academia Română (de biliard), cât și în lucrarea sus citată, d-sa dovedește, ca epoca fanariotă — când au început să ne ferească Cantacuzinii — a fost nu o perioadă de totală umilință a nației române, ci epoca ei de adevărată dezvoltare. În acest interval, armatele române euceriseră Constantinopolul, alungând pe sultani și restabilind imperiul roman de răsărit. Plecați de pe meleagurile țării noastre, strămoșii generalului Zizi Cantacuzino, după ce au repus crucea ortodoxă pe moschea sfintei Sofia, s'au refugiat mânați de nostalgie să ne ferească iarăși. O scurtă încruntare energetică la adresa istoriei, și toată greco-bulgăria din conducerea Gârzii de Fier, capătă ascendență autentic românească. Mare om și Bleagos, asta!

⁷⁾ Știam cu toții, că generalul nu e decât o marionetă în mâinile diferiților sforari din țara noastră. Dl. Bleagos, plasticizează imagina.

Din regulamentul gărzilor țărănești

(Prefață)

Odată ajunși pe mâna conducătorilor străini, fie a lui Corneliu Zilinski-Launer zis Codreanu, fie a altora, aceștia au pus de gând să introducă în România dictatura.

Sub dictatură, Națiunea română va sângera pe fronturi, va geme sub apăsarea dărilor, va fi condusă cu gârbaciul dela spate, fără a mai avea nici un drept. Toate drepturile vor fi în mâna celor câțiva străini jefuitori. De fapt, dictatura își rânjește colții de pe acum. Este însă numai începutul. Adevărata furtună vor s'o deslănțue asupra țării, cu sprijinul guvernului liberal, d-nii Goga, Cuza, Corneliu Zelinski-Launer-Codreanu, cu partidul său „Totul pentru Țară“, fosta „Gardă de fier“.

O așa rușine nu va supporta însă neamul românesc. Prea am fi ajuns într'o stare decăzută noi, cei de azi. Ne-ar blestema strămoșii, cari au suferit frângere pe roată și moarte, spre a ne da nouă libertatea. Ne-ar blestema și urmașii, fiindcă le vom lăsa moștenire jugul și robia.

Trebuie să știe tot românul cinstit, că România n'a avut parte nici odată de democrație, ci numai de dictatură. Democrația înseamnă dreptul poporului de a lua parte la conducerea trebilor obștești și de a cere să i se dea socoteală, ce se face cu banul lui. Democrația înseamnă dreptate, respectul legii, lumină și cinste. Dictatura, dimpotrivă, înseamnă conducerea țării împotriva voinței poporului; înseamnă nedreptate, abuz, călcare de lege, sărăcie, necinste și întuneric.

Așa fiind, noi trebuie să luptăm pentru democrație și împotriva dictaturii. În acest scop, trebuie să ne organizăm cât mai neîntârziat în gărzile țărănești. Suntem mulți; milioane. Bandiții lui Goga, Cuza sau ai lui Corneliu Zelinski-Launer-Codreanu, sunt puțini. Năcazul nostru e, că nu am fost organizați până acum, iar folosul lor e, că au fost organizați. Primind bani grei dela Hitler și dela nemți, și-au cumpărat cămăși verzi, albastre, cruci încârligate și pot fura vremea degeaba, fără nici o treabă, făcând numai găllăgie. S'au organizat în bande, ca să sperie țara și să-i pună conducători. Odată ajunși conducători, vor avea ei grije să trăiască bine pe spinarea poporului muncitor.

Dreptul de vot la femei

Intr'o entuziastă și elegantă unanimitate, Camera franceză a votat propunerea d-lui Louis Marin, prin care se acordă femeilor franceze egalitatea de drepturi politice cu bărbații. Chiar pentru o țară atât de cizelată și de libertară, ca Franța, gestul acesta constituie un eveniment.

În alte țări, unde votul femeilor este mai vechin, s'au făcut observații foarte interesante cu privire la inclinațiunile politice ale masselor feminine. Astfel, în Germania, s'a spus că femeile au fost unul din temerurile electorale ale național-socialiștilor. Să tragem de aici concluzia că femeia este în viața politică, o reacționară? Nu încă. Deoarece, în măsură în care s'a putut manifesta, în toate celelalte țări și femeile au fost campioane ale ideilor genroase, ale revendicărilor sociale. Cazurile de femei reacționare sunt rare. Conservatorismul este o trăsătură specifică, poate, rolului femeii în gospodărie. Dar s'a observat că femeile prea reținute în gospodărie nu sunt active în politică.

Cu sau fără drepturi, femeile se vor împărți în două categorii: militantele și rezervatele. În Franța, cele dintâi vor fi desigur în mare majoritate. Și ne vine a crede că frontişti, acordând dreptul de vot acestor militante, au făcut un serviciu democrației.

RECENZII

N. N. Matheescu: „Țărănismul și clasa mijlocie“. Edit. „Revistei de studii sociologice și muncitorești“. București, 1936.

Cartea d-lui Matheescu, încearcă și reușește pe deplin să lămurească problema clasei mijlocii la noi și rolul ce-l are această clasă în structura economică a unui stat.

Condiționată de evoluția economică și de alcătuirea structurală a statului, după dl. Matheescu, această clasă ar fi formată la noi din: a) categoria socială producătoare (țărani proprietari, meseriași, micii patroni, funcționarii particulari, funcționarii publici, tehnicienii); b) categoria socială parazită (micii comercianți, micii industriași, intermediarii, cămătarii, etc.).

Din această clasificare se observă, că țărănimea proprietară face parte din clasa mijlocie. Problema ce s'a discutat și care încă n'a fost lămurită, este, dacă țărănimea poate sau nu poate fi considerată ca o clasă socială. În doctrina țărănismului a această problemă a avut următoarele trei faze:

1. Țărănimea nu e o clasă socială distinctă, ci o masă socială, nediferențiată, din care nasc toate celelalte clase sociale (C. Stere — poporanismul).

2. Țărănimea e o clasă socială, distinctă, omogenă, cu o conștiință de clasă și purtând o luptă de clasă (V. Madgearu).

3. Țărănimea este o clasă proprie, va realiza un stat totalitar, organizând primatul muncii și primatul intereselor sale de clasă, în solidarism cu celelalte grupe și clase sociale (M. Ralea).

Deci, doctrina țărănismului a căutat să lămurească problema clasei țărănești, și prin aceasta să se integreze ca o doctrină de sine stătătoare, având un suport social: țărănimea, un suport economic; gospodăria țărănească și un suport politic; țărănimea fiind 80 % din totalul populației țării, are, nu numai drep-

tu, dar chiar datoria să-și organizeze viața politică, după interesele naționale ale ei și după interesele economice, decurgând din structura economică a țărănimei. Coloana vertebrală a viitorului organism economic trebuie să fie *cooperafia*, pentru că e singurul sistem economic în care se îmbină armonic munca cu capitalul, factori de cari dispune întreaga clasă mijlocie și în special țărănimea proprietară.

Că țărănimea nu are în față principiul luptei de clasă într'un sens ofensiv, cum e cazul muncitorimii din fabrici, aceasta nu ne indică că la țărănime acest principiu lipsește. Cu cât e mai puțin ofensiv, deci latent, cu atât este mai încheșat organic cu viața lui. Dovadă sunt atâtea revoluții țărănești.

Desprinzând din cartea d-lui Matheescu liniile generale ale clasei de mijloc și încadrarea ei în doctrina țărănismului, observăm tendința tot mai accentuată a doctinarilor țărănismului de a lămuri raportul ce există între diferitele compartimente ale vieții economice și structura socială a țării noastre.

Problemele sociale ale vieții noastre naționale sunt cercetate mai amănunțit și mai temeinic, atunci când se observă realitățile economice structurale, lucru de care dl. Matheescu a ținut socoteală. Dela primul capitol: Poziția ideologică a țărănismului român, până la ultimul: Statul țărănesc și problema muncitorească, autorul a analizat cele două compartimente ale vieții grupurilor organizate; infrastructura economică și supra-structura socială și politică.

Dl. Matheescu lămurește clar și precis problema clasei mijlocii și compartimentele doctrinei țărănismului în care se încadrează această clasă. De aceea, cartea aceasta era necesară și trebuie citită pentru că ne lămurește probleme cari, până acum, păreau nu prea clarificate.

A. T.

Dr. A. Anderco: „Poporul vrea pace”. Editura Tineretului Național-Tărănesc din Maramureș, 1936, pag. 23.

Broșura d-lui Dr. A. Anderco, secretarul general al Partidului Național Tărănesc din Maramureș, apare într'un moment politic foarte greu. Atmosfera internațională încărcată, înarmările ce se fac într'o viteză nebună, goana după aprovizionări, sunt fenomene ce ne prevestesc că războiul poate izbucni oricând.

Ce fac masele muncitorilor agricoli și industriali în acest timp? Vreau pace! Poporul român, format din 80 % țărani, trăind în statul național, realizat în posibilitățile optime naționale de tratatele de pace, vrea ca în cadrele actualei ordini europene să muncească pentru binele său și al umanității.

Însă, sunt țări cari vreau să tulbure pacea, și acestea sunt țările revizioniste (Ungaria, Germania, etc.), cari vreau să ne ia pământul dat țăranilor și să fie iar al grofilor unguri.

Ce fac țările revizioniste? 1. Pe plan internațional, vreau să distrugă tratatele de pace; 2. în interiorul țării noastre plătesc oameni cari să înjure Franța și să ne arate, că e mai bine să mergem cu Germania, care vrea să dea Ungariei: Ardealul.

Dl. Dr. A. Anderco, după ce analizează — pe înțelesul tuturor — faptele amintite mai sus, în ultimele două capitole ne arată ce trebuie să facem pentru apărarea păcii și pentru salvarea neamului nostru dela

peire atât în interiorul țării, făcând o politică democratică, prin și pentru țărănime, cât și în exterior, mergând alături cu acele țări, cari doresc pacea: Franța, Anglia, Mica Antantă, etc.

A. T.

C. Drăgulescu: „Pacea este în pericol”. — Tip. Națională, Cluj, 1936, pag. 20.

Dl. C. Drăgulescu, în broșura cu titlul de mai sus, ne arată condițiile destul de grele în care se va ține și s'a și ținut congresul mondial al păcii și cum se organizează Germania pentru război. În câteva capitole trece în revista: efectivele armatei germane, armamentul aerian, motorizarea Germaniei, înarmările navale, bugetul de înarmări, ajungând la ultimul capitol: mobilizarea națiunii germane, în care arată, cum „pregătirea războiului în Germania a invadat toate zonele vieții sociale, a pătruns în toate fibrele vieții private și tinde să cuprindă întreaga personalitate omenească” (pag. 15). Și acest „Kämpferischer Geist” este și va deveni punctul nevralgic în fața încercărilor de a organiza pacea între popoarele europene.

Citind broșura d-lui C. Drăgulescu, îți faci o icoană clară de ceea ce însemnează înarmare și pericolul unui nou război cu mijloacele tehnice moderne, care va duce până la exterminare.

A. T.

Tineret al Ardealului!

Tineret al țării întregi!

O veste tristă a sfâșiat inimile tuturor Românilor. Conducătorul poporului, care străjuește la obârșia latinității noastre, s'a rostit pentru sfărâmarea hotarelor României spre a se face „dreptate“ Ungariei.

Pentru cei cari cunosc metodele și obiectivele imperialismului fașist, această mărturisire nu a fost o surpriză. Noi am afirmat de mult, că popoarele cu regimuri politice reacționare: fiind imperialiste, vor să cucerească ceea-ce nu li se cuvine, schimbă în folosul lor înțelesul noțiunilor de dreptate, libertate, umanitate.

Tineri, țărani și muncitori!

Mussolini a cerut „dreptate pentru marea mutilată Ungaria“.

„Dreptate pentru Ungaria“, adică revenirea poporului ardelean sub călcâiul absolutismului feudal, sub care geme poporul maghiar.

„Dreptate pentru Ungaria“ cer cei 12.000 nobili italieni, cari stăpânesc 40 % din pământul cultivabil al Italiei.

„Dreptate pentru Ungaria“ celor 8.000 de nobili latifundiari, cari stăpânesc 47 % din suprafața țării întregi.

„Dreptate pentru Ungaria“, adică fărâmișirea hotarelor noastre.

„Dreptate pentru Ungaria“ înseamnă război.

Românii au prietenii lor, nu se tem de sinistra cârdășie a reacționarilor dela Roma, Berlin și Budapesta; noi știm, că adevăratul suflet al mulțimilor italiene și maghiare, încătușat acum, nu vorbește nici prin glasul lui Mussolini și nici prin acela al lui Horthy.

Clicile imperialiste dela Roma și Berlin întrețin în țara noastră zeci și sute de mrcenari în scopul de a dezarma și a slăbi rezistența poporul nostru împotriva atacului fașismului revizionist.

De ani de zile politicieni fără scrupule proslăvesc, tarifat, regimul și persoanele lui Hitler și Mussolini, reprezentanții revizionismului.

Mussolini a vorbit. —

Ce spun acum maimuțele dela Carpați și Dunăre ale fașismului și hitlerismului? Ce spune d. Vaida, bătrânul papagal fașist, admirator și apologet al „Ducelui“?

Cum se rostesc mâncătorii de democrație, supracreștinii Cuza și Goga, cari s'au dus la Budapesta și Berlin să afle drumul mântuirii noastre?

Cum reacționează oastea „Căpitanului“ străin de neamul și de sufletul românesc, îmbrăcată și instruită după chipul și asemănarea milițiilor fașiste?

Cetim cu scârbă îngăimările justificative ale ziarelor fașisto-reacționare dela noi: „Porunca Vremii“, „Țara noastră“, „Curentul“, etc.

Tineret intelectual!

Organizațiile politice și presa menționate mai sus au dat dovadă de neînțelegerea totală a fenomenului național și a stărilor social-politice internaționale. Impotrivindu-se democrației, acceptând dictatura și reacționarismul, nesocotind ideea de libertate și dreptate socială, însușindu-și naționalismul strâmt și opac al persecutării altor naționalități, luând ca model de urmat fașismul și hitlerismul revanșard și revizionist, defaimând Franța și pe ceilalți aliați, patriotarii noștri, s'a mișcat pe povârnișul rătăcirilor sgomotoase și insolente.

Este datoria noastră să strângem rândurile pentru apărarea și menținerea integrității naționale, integritate câștigată prin lupte grele și jertfa supremă a părinților noștri.

A sosit ceasul desmeticirii. Țara și națiunea română trebuie să fie apărată. Părăsiți organizațiile acestea, cari reprezintă interese contrare intereselor Țării.

Partidul Național Țărănesc a pornit acțiunea antirevizionistă de aproape două luni, marile adunări dela Satu-Mare, Chișinău și Cernăuți au fost luate în batjocură de rătăciții înfățișați mai înainte. Acest partid a prevenit uneltirile fașiste inițiate prin *înlăturarea marelui român: Nicolae Titulescu* dela conducerea afacerilor externe ale României și a dat alarmă.

Desmeticirea rezultată din discursul lui Mussolini dela Milano și a lui Hitler să ne aducă și un folos: *părăsirea grabnică a mișcării reacționare și patriotarde și înrolarea în lupta pentru democrație, pace și antirevizionism, alături de marile națiuni democratice ale Europei, în frunte cu Franța.*

Ducele s'a rostit. Nici Goga, nici Codreanu, nici Vaida, cari ani dearându-l au proslăvit, nu-i vor putea răspunde. Răspunsul îl va da poporul acestei țări, poporul român, poporul ardelen în primul rând și nu acești politicieni, cari nu reprezintă interesele vitale ale acestei Țări.

Acțiunea contra fașismului revizionist, pentru democrație și pace, demascarea naționalistilor falși, afirmarea patriotismului luminat și a solidarității naționale, pentru apărarea hotarelor țării, este datoria supremă a ceasului de față.

**Tineretul național-țărănist
dîn Cluj**